

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 188

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, sreda 21. avgusta 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v uravi ali po pošti 14 dn.
Dostavljen na dom 16 dn. tujca 30 dn.
POSTNI ČEROVNI RAČUN: 11.400

Cena
din 1.—

Atentat na Trockega

Izvršil ga je v Mehiki francoski komunist Frank Jacques - Trocki je bil prepeljan v bolnišnico in operiran, ni pa skoraj nobenega upanja, da bi ostal živ

MEXICO CITY, 21. avg. DNB. VČERAJ POPOLDNE JE BIL IZVRŠEN NA LEONA TROCKEGA ATENTAT. VERJETNO JE SMRTNO NEVARNO RANJEN.

MEXICO CITY, 2. avg. DNB. V zvezi z atentatom na Trockega se je dognalo, da je atentator francoski komunist Frank Jacques. Atentatorju je uspelo, da se je pod lažnim imenom približal Trockemu včeraj kmalu po kosilu. Takoj je skočil k Trockemu ter mu zadala težke telesne poškodbe. Trocki je bil takoj prepeljan v bolnišnico, kjer je bil operiran. Stanje bolnika je zelo nevarno. Atentator, ki je šele nedavno prišel v Mehiko je bil ujet.

MEXICO CITY, 21. avg. Reuter. Dokazano je, da je atentator Frank Jacques udaril Trockega nekajkrat s kladivom po glavi in ramenu. Trocki je bil v skoro brezupnem stanju prepeljan v bolnišnico. Njegovo stanje je kritično, zdravniki pričakujejo smrt vsak čas.

MEXICO CITY, 21. avg. Reuter. O atentatorju Franku Jacquesu se je izvedelo, da je francoski Žid, ki je nedavno prišel v Mehiko. Atentat je izvršil pri kosilu.

Lev Davidovič Trocki se je prav za prav pisal Leib Bronstein. Rojen je

bil v Janovki pri Jelisavetgradu v Hersonski guberniji 7. novembra 1879. kot

sin židovskega kmetovalca. Kot študenta ga je carska policija zaradi revolucionarnega delovanja l. 1899. poslala v Sibirijo, od koder je l. 1902. pobegnil v Anglijo. L. 1903. se je pridružil menševikom. Ko je bila l. 1905. revolucija, je bil predsednik petrograjskega sovjeta. Vendar je bil kmalu ujet ter poslan v izgnanstvo v Tobolsko gubernijo, od koder je l. 1907. pobegnil na Dunaj, kjer je bil publicist. L. 1914. je šel v Švico, pozneje v Pariz, od koder je bil l. 1916. izgnan v Ameriko. Po izbruhu revolucije l. 1917. je prišel nazaj v Rusijo. V juliju je vstopil v Leninovo boljševiško stranko ter bil eden izmed glavnih organizatorjev oktobrske revolucije, ki je pripeljala boljševike na oblast. Trocki je postal ljudski komisar za zunanje zadeve (zunanji minister) ter je vodil sovjetsko delegacijo pri mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem. Od marca 1918. je bil narodni komisar za vojsko in mornarico (vojni minister). Znan je kot pravi ustanovitelj in organizator »rdeče vojske«, s katero je dobil državljansko vojno proti »belim« generalom, izgubil pa vojno s Poljsko l.

1920. Po Leninovi smrti l. 1924. je prihajal v vedno večja nasprotja z drugimi boljševiški voditelji, pred vsem s Stalinom. S Kamenjevom, Zinovjevom in Radekom je tvoril odločno opozicijo v ruski komunistični stranki. Kot radikalni boljševik je zastopal stališče, da brez svetovne revolucije ni mogoče vzdržati boljševizma, zahteval je trdo roko proti kmetom ter hotel komunistično stranko nasloniti izključno na tovarniške delavce.

V tem boju s Stalinom je podlegel, ker je večina stranke potegnila s Stalinom. L. 1925. je moral odstopiti kot vojni komisar, oktobra 1926. pa izstopiti iz »Politburoja« komunistične stranke. Novembra 1927. l. je bil izključen iz stranke, l. 1928. izgnan v Turkestan, januarja 1929. pa iz Sovjetske zveze. Ker mu nobena druga država ni dovolila vstopa, je živel do l. 1933. pri Carigradu, nato nekaj časa v Franciji, dokler se ni dokončno preselil v Mehiko, kjer je živel v neki vili v Mexico Cityju. Poleg enajst knjig je napisal tudi dolgo vrsto propagandnih člankov in brošur.

Tudi italijanska blokada Anglije

Sledeč zgladu Nemčije je tudi Italija razglasila blokado nad vsemi obalami angleških posesti v Sredozemlju in drugod

NEKJE V ITALIJI, 21. avgusta. Štefani. Italijanska vlada je poslala državam, ki imajo pomorsko trgovino, sledeče sporočilo: Italijanska vlada je z noto 15. junija podala vladam nevtralnih držav poročilo o blokadi sovražnih držav proti Italiji. V tej noti je rečeno, da je Italija primorana izjaviti, da plovejo trgovske ladje, ki so namenjene v sovražna pristanišča, ko so 30 milj oddaljena od sovražne obale, na svoj riziko ter da italijanska vlada odbija vsako odgovornost za posledice. Omenjene nevarne cone so ob obalah kolonij, protektoratov in angleških mandatov, kakor je na primer Egipt. Prav tako se to nanaša na angleške obale v Sredozemlju, Rdečem morju, Adenskem zalivu, v Afriki, Egiptu in Sudanu. Vse ladje se v teh conah izpostavljajo nevarnosti, do bodo uničene po mihi ali po drugem orožju. Italijanska vlada predlaga vladam nevtralnih držav, da

storijo vse, kar je mogoče, da njihove ladje ne bi plule skozi omenjene cone. Italijanska vlada pa izjavlja, da nima namere preprečevati vožnje nevtralnih ladij skozi morske ožine, ki predstavljajo obvezne poti za plovbo.

RIM, 21. avgusta. Štefani. V zvezi s sporočilom italijanske vlade nevtralnimi državam glede plovbe nevtralnih ladij ob naglaških obalah se v rimskih odgovornih krogih naglašča, da je Italija uvedla totalno in brezpogojno blokado obal britanskih kolonij, Egipta in Sudana. Italija je takoj po vstopu v vojno obvestila vlade nevtralnih držav, da ne smejo dovoljevati plovbe svojih ladij ob obali Italiji sovražnih držav. Ta ukrep je bil storjen kot represalija proti aktom, ki jih je storil sovražnik, ki je s praviimi gusarskimi dejanji poizkušal preprečiti vsak pomorski promet z Italijo. Na maltretiranja je

Italija odgovorila z ukrepi, s katerimi se preprečuje vsak pomorski promet s sovražnikom. Današnje sporočilo vladam nevtralnih držav ne potrjuje samo junjske note, temveč ustanavlja stalno cono ob britanskih obalah. V teh conah se nevarne ladje ne smejo gibati, ker se izpostavljajo nevarnosti uničenja. Če bi se to zgodilo kakšni nevtralni ladji, odklanja Italija vso odgovornost. Iz vsega tega izhaja popolna prekinitve vsakega pomorskega prometa med nevtralnimi državami in britanskimi kolonijami. Na ta način so britanska kolonialna pristanišča popolnoma zaprta. V rimskih krogih mislijo, da bo ta ukrep veliko storil za skorajšnje končanje vojne. Ta ukrep je v veliko korist samih nevtralnih držav. Ameriška vlada je svojim ladjam že prepovedala plovbo v vodah Sredozemlja in Rdečega morja.

dim 600 čevljev visoko. Prav tako so bila zadeta petrolejska skladišča v okolici Bordeauxa, elektrarna pri Leipzigu, pristaniške naprave v Hannoverju ter prekop Dortmund-Enns. Dve letali se s teh nočnih bombardiranj nista vrnila. Podnevi so letala RAF bombardirala ladje v Amsterdamu ter letališče v Fleischingu. Eno letalo pogrešamo.

ANGLEŠKI NAPAD NA NORVEŠKO

LONDON, 21. avgusta. Reuter. Angleška bombna letala z letalonoscev so včeraj napadle pri Hilgesundu na Norveškem nemški vojaški transport ter 1 ladjo direktno zadejala. Ostala letala so bombardirala benčinske rezervoarje severno od Hilgesunda.

SE NADALJNJIH 8 LETAL

LONDON, 21. avgusta. Reuter. Naknadno je bilo ugotovljeno, da je bilo v nedeljo sestreljenih po protiletalskem topništvu še nadaljnjih 8 letal. S tem se poviša število sestreljenih letal v nedeljo na 152.

Sinclair o letalskih izgubah

LONDON, 21. avgusta. Reuter. Letalski minister sir Archibald Sinclair je včeraj v zgornji zbornici objavil, da je nemško letalstvo od 8. avgusta t. l. dalje samo nad Anglijo utrpelo izgubo 701 letala, do čim znašajo angleške izgube v tej dobi le 192 letal, vključno onih, ki jih je Anglija izgubila pri bombardiranju Nemčije in zasedenih zemelj. Izguba pilotov znaša za Nemčijo 1500, za Anglijo pa le 300. Vzete so najbolj konservativne številke uradnih komuniquejev. Dejal je, da se kaže, v angleškem letalstvu vedno bolj ofenzivni duh in vedno večja pripravljenost za izvedbo čim intenzivnejših in čim obsežnejših rušilnih akcij nad sovražnikovim ozemljem. Pri tem je cilj rušiti sovražnikove industrije, oporišča in komunikacije.

TURN SEVERIN, 21. avgusta. — Ass. Press. Sinoč je vse kazalo, da je Romuni-ja dočela prvo kolo v pogajanjih z Madžarsko. Videti je, da so sile osi izvršile velik pritisk na Madžarsko, ki je morala znižati svoje zahteve.

Premor v letalskih napadih na Anglijo

Včeraj so se pojavile nad Anglijo le manjše skupine nemških letal — Angleško poročilo o novih letalskih napadih na Nemčijo

NEMSKA POROČILA

BERLIN, 21. avg. DNB. Včerajšnji dan je bil v znaku izvidniških poletov nad Anglijo. Vsa letala so se vrnila, piloti so izjavili, da se jih Angleži niso upali napasti. Zračne bitke nad Doverjem med nemškimi bombniki, ki so bombardirali več letališč v grofiji Kent, ter angleškimi lovci, so bile predčasno prekinjene od angleških lovcev.

BERLIN, 21. avg. DNB. Včeraj popoldne so nemška izvidniška letala letela nad Anglijo ter so bili doseženi dobri rezultati navzlic slabemu vremenu. Nemški letalci-lovci so zavladovali nad nebom angleške južne in južnovzhodne obale. Britanska letala so se pojavila samo v majhnih formacijah, tako, da je prišlo le do posameznih bojev.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 21. avgusta. Reuter. Letalsko ministrstvo objavlja, da je bila, kakor že predvčerajšnjim, tako tudi včeraj sovražna letalska aktivnost nad Anglijo neznatna. V teku včerajšnjega dneva je bilo sestreljenih — po podatkih do 9. ure zvečer — 7 nemških letal. Lastne izgube so znašale 3 letala. Ob severovzhodni obali je protiletalsko topništvo sestrelilo veliko 3-motorno vodno letalo tipa Dornier. To je prvo letalo te vrste, ki se je pojavilo nad Anglijo.

LONDON, 21. avgusta. Reuter. Letalsko ministrstvo je davi objavilo, da je bilo sovražno letalsko delovanje ponoči nad Anglijo šibko. Bombe so padle na neko jugovzhodno mesto v park ter v bližino železniške postaje. Škode ni, pač

pa je bilo nekaj ranjenih, nekateri celo smrtno. Včeraj zgodaj zjutraj je bilo nekaj sovražnih letal nad Sussexom in južnim Walesom. Popoldne so sovražna letala skušala približati se jugovzhodni obali, bila pa so odbita.

ANGLEŠKI LETALSKI NAPADI

LONDON, 21. avgusta. Reuter. Letalsko ministrstvo je sinoči objavilo: vse severne in centralne nemške radio-postaje ter one v zasedenih ozemljih so prejšnjo noč prenehale z oddajo. Bombniki RAF so izvedli uspešna bombardiranja na nič manj kakor 30 letališčih. Intenzivno so bombardirali vojno luko Kiel, kjer je cela salva bomb zadela pristaniške naprave, 6 bomb pa je padlo na podzemeljske benčinske rezervoarje, nakar so se dvignili plameni in

Računati je treba z večletno vojno

Poročilo angleškega ministrskega predsednika Churchilla v angleški spodnji zbornici — Ako bo treba, bo vodila Anglija vojno tudi sama še prihodnja leta in bo prešla v napad

LDNOON, 21. avgusta, Reuter. Na večerajšnji popoldanski seji angleške spodnje zbornice je podal ministrski predsednik Winston Churchill obsežno poročilo o sedanjem vojaškem in političnem položaju. Uvodoma je dejal, da je sedanja vojna samo nadaljevanje svetovne, vendar se od nje v mnogem razločuje. Sedanja vojna je vojskovanje mehanizacije in morale. V svetovni vojni je Anglija izgubila že prvo leto 265.000 mož, v sedanjih pa komaj 92.000 mrtvih, ranjenih, ujetih in pogrešanih, včevši sem tudi civiliste.

Angleški narod je sedaj bolj enoten, kakor je bil kdajkoli v svoji zgodovini. Pripraviti pa se mora na dolgo vojno tudi še za leti 1941. in 1942. V prihodnjih letih vojne angleški napori ne bodo omejeni več samo na obrambo, ampak se bodo spremenili v napad. Vendar pot do zmage morda niti ni tako dolga, kakor kdo misli in Anglija jo bo vzdržala.

Anglija bo dalje blokirala Nemčijo, Italijo, pa tudi Francijo in vse one dežele, ki sta jih zasedli ali jih še bosta. Nemci so sedaj razglasili protiblokado Anglije. Isto je storil za časa svetovne vojne tudi nemški cesar Viljem II. Toda Anglija ne more pod nobenim pogojem dovoli, da bi se pošiljala živila po nemški vojski zasedenim deželam, katera bi potem porabili Nemci zase in s tem vojno podaljšali. Vse države, ki so jih Nemci zasedli, so razpolagale pred okupacijo z zadostnimi zalogami živil vsaj za eno leto. Če sedaj živil nimajo, jih nimajo zato, ker so jih zasegli Nemci. Pač pa bomo pripravljene nuditi tem narodom pomoč takoj po zmagi nad Nemčijo. V ta namen bomo po vsem svetu nakopičili zadostne zaloge rezerv.

Glede vojaškega položaja je dejal, da ni izključeno, da prične tudi francoska vichyska vlada sovražnosti proti Angliji. Nemška letala prilete lahko s svojih letališč vsak trenutek od vseh strani nad Anglijo. Angleški narod in njegov imperij se v polni meri zavedata nevarnosti, toda tudi tisti, ki so prej mislili na mir, mislijo sedaj samo še na nadaljevanje vojne. Anglija se je pripravila. V juliju so prispeli čez morje ogromne količine vojnega materiala, ne da bi bili pri tem izgubili le en top. Tudi angleška industrija dela noč in dan. Že sedaj razpolaga Anglija doma z 2 milijonoma oboroženih vojakov. Vojna mornarica je sedaj močnejša, kakor je bila ob začetku vojne. Anglija ima vso podlago za to, da lahko nadaljuje vojno več let, in če treba tudi sama. Letalske bitke doslej še niso dosegle največje stopnje, ker bodo sledili še dosti večji nemški napadi. Dosedanji rezultati bitk so ugodni za Anglijo. Število angleških izgub je sorazmerno majhno in pokvarjena letala se naglo popravljajo. Nemci imajo v letalstvu še številčno premoč, toda produkcija letal za Anglijo je že večja. Od premoči v zraku bo najbrže odvisen izid vojne.

Govorec o položaju v Afriki, je Churchill dejal, da se je tam položaj Anglije s kapitulacijo Francije poslabšal. Anglija je tam računala s francosko pomočjo in francoskimi oporišči. Francija bi se bila v kolonijah lahko še dalje vojskovala. Da je bila poražena in da je kapitulirala, ni kriv francoski narod, ampak so to zavržili gospodje, ki sede sedaj v Vichyju. O Somaliji je dejal, da je bilo že prej odločeno, da Anglija te kolonije ne bo branila. Italijani so jo napadli z divizijami, ki so bile določene za boje s Francozi v Džibutiju. Zato so se maloštevilne angleške čete umaknile in so bile v redu prepejane v Aden. Pričakovati pa je treba, da bodo nastale v Bližnjem vzhodu še večje vojaške operacije. V vzhodnem Sredozemlju ima Anglija zbrano močno vojsko.

Dalje je govoril Churchill o političnih zadevah in omenil, da je angleška vlada nedavno priznala češkoslovaško vlado v Londonu ter francoski narodni odbor pod vodstvom de Gaullea. Sedaj, ko je vojna v polnem teku, ne bi bilo oportuno navajati bodočo ureditev Evrope in ukrepov, ki bodo potrebni, da se v nadaljnje

obvaruje pred novimi vojnami. Preden se prične gradnja nove Evrope, je treba zmagati. Naloge Anglije so zaenkrat mnogo bolj praktičnega značaja. Govorec o odnošajih z Zedinjenimi državami Severne Amerike je Churchill dejal, da je angleška vlada ponudila USA primerna oporišča v svojih tamkajšnjih kolonijah.

Nobenega govora pa ni bilo o tem, da bi Anglija te svoje posesti prodala. Oporišča bodo le dana v najem. S tem se bosta obe veliki angleško govoreči sili le še bolj strnili v obojestransko korist.

V zgornji zbornici je podal enako poročilo lord Coldercoot.

Odmevi včerajšnjega Churchillovega govora

V Nemčiji so začudeni, na kakšni podlagi more Churchill govoriti o optimizmu v sedanjem brezupnem položaju — Vtis v Ameriki — Lastni angleški komentarji

ANGLEŠKI KOMENTARJI

LONDON, 21. avg. Reuter. Današnji londonski listi vsestransko komentirajo veliki včerajšnji Churchillov govor ter vsak po svoje razlaga najvažnejše odstavke. Tako pravi »Daily Telegraph« da je podal Churchill svoj doslej najobširnejši in najjasnejši pregled o vojnem položaju in da sta bistveno važni sledeči misli: 1. da se Vel. Britanija pripravlja na ofenzivo, čeprav računa na vojno kampanjo 1941/42; 2. da bo Vel. Britanija Evropi vrnila prejšnje stanje.

»Times« podčrtujejo sledeče misli: »Danes je zajela vojna narode v njihovi celokupnosti. Prekopali so s strelskimi jarki celo svoje vasi in mesta. Če komu, odgovarja ta način vojskovanja britanskemu narodu, ki je danes najbolj ujedinjeni narod na svetu.« Pokazal bo sovražniku celo vrsto stvari, ki se jih niti ne nadeja. Mi ne le da lahko nadaljujemo vojno neomejeno dalje, ampak bomo udarjali nazaj s smrtonosnimi udarci. Na ta način bomo najsigurneje dosegli naš »Konec poti«. — Razlogi za odklonitev popušča-nja blokade — za protiblokado je Churchill izvedel v nedeljo v listih in se spomnil na podobno napoved kaizerja — so po Churchill: 1. naj se izkaže novi gospodarski totalitarni red, ki propoveduje avtarkijo, sam od sebe na delu; 2. ako je nastalo pomanjkanje hrane pri različnih narodih, ki so se sicer sami preživljali in imeli še presežke, sedaj, neposredno po žetvi, je to tokaz, ali da je tem narodom bila hrana odvzeta, ali pa da ne funkcionira razdelitev hrane; 3. nasprotnik bi živila, ki bi mu jih Anglija dovolila uvoziti predelav v strelca, ki bi jih ji pošiljal nazaj v obliki bomb. Nemčija naj nosi za to odgovornost. Pripravljena pa bodo živila, da jih takoj pošljejo tja, kjer bo strta moč nasprotnika.

O umiku iz Somalije je Churchill dejal, da ima Vel. Britanija na Bližnjem vzhodu velike vojske, ki jih pa mora čuvati za izpolnitev danih obljub. Govorec o letalstvu je Churchill dejal, da je letalska moč Angl. danes večja, kakor kdajkoli po preje in da je britanska letalska produkcija sedaj že večja od nemške. (Angl. je imela koncem 1918. 22.000 letal, op. ur.) Pričakovati je še večjih naporov Nemčije v povečanju letalske udarne sile. Računati moramo s tem, je dejal Churchill, da bo Nemčija svoje zračne napade tako dolgo nadaljevala, kakor dolgo ji bo to dovoljeval ozir na rusko letalstvo.

Govorec je angleškem bombardiranju nemških ciljev je Churchill dejal, da se bo

to stopnjevalo v taki meri, kakor to nihče ne predvideva. In čeprav bi stale nemške legije ob Črnem morju ali celo ob Kaspiškem morju, da celo ob vratih Indije, bi to Nemčiji nič ne zaleglo, zaradi rušilnega delovanja angleških bombnikov nad Nemčijo.

Glede USA so važni tile stavki: Upati je, da bodo naši prijatelji odkraj morja zamašili vrzel med angleškim mirnočobskim brodomjem 1939. in angleškim brodomjem v polni bojni moči 1941. Morje je odprto, zatorej ni nikake ovire za pošiljatev pomoči. In dalje: glede naraščajoče letalske sile je Churchill omenil, da že dohajajo pošiljave ameriških letal. O odstopu britanskih otokov v uporabo USA je Churchill dejal, da je angleška vlada iz lastne iniciative ponudila ameriški vladi, da ji odstopi otočje v britski Zahodni Indiji (nasproti Panamskemu prekopu) ter na Novem Fundlandu v uporabo za njeno obrambo za 99 let. Gre torej za nekako izprepletanje obeh angleško govorečih demokracij, ki je v obojestranskem in splošnem interesu in ki se ne da več ustaviti, čeprav bi kdo to želel, kakor ne, v spodnjem toku Misisipija naraščajoče vodovje Zatorej popuščajmo temu toku svobodno pot v širše poljane. S tem odstavkom je Churchill zaključil svoj govor in izzval ogromne manifestacije parlamenta. Skratka, pravijo »Times«, govor dviga moralo na temelju ugodnega razvoja zadnjih 14 dni. To je zadoščenje vsem prijateljem svobode.

Pogajanja v Craiovi in Turnu Severinu

BUKAREŠTA, 21. avgusta, DNB. Romunsko-bolgarska pogajanja so se večeraj v Craiovi nadaljevala. Predsednika delegacij Creceanu ter Pomenov sta imela več ur trajajoče razgovore. Čeprav ni bilo izdano nobeno poročilo, se je vendar izvedelo, da bodo pogajanja, ki se danes nadaljujejo, ostala v prijateljskem duhu ter bodo tako tudi končana. Včeraj se je

sestal že tehnični odbor, ki sklepa o vprašanju zamenjave prebivalstva. Predsednik madžarske delegacije Hory pa se bo v četrtek vrnil v Turn Severin, kjer bo madžarska delegacija počakala na instrukcije budimpeštanske vlade. Predsednik romunske delegacije Valer Pop je bil sprejet v avdienco pri kralju Karolu.

Romunski primanjkljaj žita milijon ton

BUKAREŠTA, 21. avg. Ass. Press. Sinoči je romunska vlada izdala poročilo o letošnji letini, ki bo skoro za milijon ton žita manjša kot lani. Tako slaba letina gre na rovaš slabega vremena in deloma tudi mobilizacije v Romuniji. To poročilo je podal v radijskem govoru minister za narodno gospodarstvo Jurij Leon. V političnem delu govora je dejal,

da je Romunija končno prekinila s preteklostjo, to se pravi s Francijo in Anglijo. Odsej bo vezana gospodarska in industrijska bodočnost Romunije z Nemčijo.

in Šmigovc. Marek je napravil samo nekaj potez, nakar je predal. — Medan sploh ni prišel k nadaljevanju partije proti Šiški, ki je tako dobil brez igre celotno točko, ki mu je bila seveda že ob prekinitvi zagotovljena. — Mišura je prišel k nadaljevanju proti Mlinariju s tričetrt urno zamudo, napravil v izgubljeni poziciji nekaj potez ter se koj nato vdal. — Partiji Berner-Sorli je Jerman-Majstorović pa se ob času, ko to poročamo, še nadaljuje. Posebno važna je partija Berner-Sorli, čije izid pa je trenutno še nejasen, ker je pozicija hudo zamotana.

Stanje po 10. kolu: Šubarić 7½, Berner in Sorli 7 (1), Šiška 7, Jerman 6½ (1), Šmigovc 5½ (1), Drašić 5½, Gottlieb 5 (1), Mlinar 5, Marek - Majstorović in Savić 4 (1), Mišura, Pavlović in Popović 4, Medan 3, prof. Grašer in Žuk 1½ točke.

Turnir v Celju

Celje, 21. avgusta
Danes ob pol 11. so se nadaljevale prekinjene partije. Prva sta končala Marek

Italijanske čete v Berberu

RIM, 21. avgusta, Stefani. Vrhovno poveljstvo Italijanske vojske je objavilo včeraj: Italijanske čete so včeraj popoldne v Britski Somaliji strle zadnji odpor angleških straž in zavzele glavno mesto Berbero. Pred begom na ladje so Angleži del mesta zažgali. Velblodska četa, ki je bila dobro opremljena in oborožena, se je javila v Hargeši, kjer je bila razorožena. V Gaabatuu smo napadli in premagali formacijo sovražnika. Ujeti smo več ljudi in zajeli vojni plen. Letalski napadi sovražnika na Negeli, Mogadishu, Barda,

Merko in Džemale niso napravili žrtev ne večje škode. V severni Afriki je sovražnik bombardiral vojnišnico v Derni. Eden izmed bolnikov je bil ubit, 22 jih je ranjenih. Ob naši zaporih v Dodekanezu se je potopila sovražna podmornica.

Narodna pripadnost Transilvanije

Romuni so bili tlačani, kakor naši kmetje po lastnem doživetju pred letom 1848

Po izgubi Besarabije in severne Bukovine ter po odstopitvi južne Dobruđe, je preostal Romuniji v rešitev najtežji problem: **problem nove teritorialne razmejitev v Transilvaniji** Madžarska zahteva veliko večino te obsežne, nad 100 tisoč kvadratnih kilometrov prostrane pokrajine, ki leži med Transilvanskimi alpami, južnovzhodnim odcepom Karpatov, in veliko Ogrsko nižino. Madžari se pri tem sklicujejo na zgodovinske in etnične pravice do Transilvanije, Romuni se pa tem zahtevam upirajo z zatrjevanjem, da je Transilvanija narodnostno najprej romunska.

V zvezi s tem sporom med Madžari in Romuni smo čitali v zadnjem času po raznih domačih in tujih listih vrsto člankov in razprav, ki so dokazovali bodisi da imajo Madžari pravico zahtevati revizijo meje v Transilvaniji, bodisi da je dežela dejansko romunska in pripada zato po vseh naravnih zakonih Romuniji. Kaj je tedaj resnica? Mi vemo, da je mogoče zlasti v sedanjih časih brutalne propagande, ki posvečuje tudi najbolj umazana sredstva, gledati na en in isti problem z različnih zrišč, posebno pa orientacij, simpatij in antipatij. Vemo tudi, da je človeku, ki je navezan samo na podatke raznih propagandnih spisov, težje najti resnico. To more podati samo, kdor pozna razmere iz lastnega doživetja, brez posredovanja in neprizadeto.

Dejstvo, da sem preživel več časa v Transilvaniji in imel najlepšo priložnost seznaniti se s tamkajšnjim ljudstvom in razmerami, mi daje gotovo legitimacijo govoriti o narodnostnih in splošnih problemih te sedaj tako sporne dežele. V nasprotju z Madžarsko, ki jo pokrivajo v ogromni večini ravnine in melanholične puste, je Transilvanija prijetna pokrajina goric, hribov in gorovij, katere režejo mnoge velike in male, pod Karpati (Transilvanskimi alpami) izvirajoče reke, ki teko vse proti Ogrski nižini in jo zato odpirajo prometno izključno le na zahod, k Madžarom. To je bilo za Transilvanijo tudi usodno. Po teh rekah navzgor so v davnih stoletjih silili Madžari ter polagoma podjarmili deželo in ljudstvo. **Postali so v njej višja, gopodujoča plast, toda temeljno ljudstvo so kljub temu ostali Romuni, izvzemši skrajni vzhod tik pod Transilvanskimi alpami, ki so ga že pred stoletji poselili madžarski Seklerji in nekoliko pozneje nemški Saksi.**

Ta poselitev se je izvršila na isti način, kakor v mnogih drugih obmejnih deželah, kjer je hotel imeti gospodujoči narod zanesljivo branilce meje. Tako so se v natanko zemljepisno osrčje romunskega narodnega ozemlja vrinili tujci, ki so se sčasoma razrasli tako, da štejejo madžarski Seklerji nad 300.000 duš, nemški Saksi pa nekoliko manj. **To jedro je več ali manj kompaktno madžarsko ali nemško, vendar je posebno ob robu močno premešano z romunskimi staroselci.** Kulturno in gospodarsko je ta najvzhodnejši del Transilvanije na najvišji stopnji. V lepih seklerskih in saskih mestih prebivajo Romuni večinoma samo v revnih, zamazanih predmestjih kot najnižji proletariat.

Vse ostalo, zahodno od tod ležeče transilvansko ozemlje, dokler se razprostirajo gore in gorice, je **narodnostno nesporno romunsko.** Samo opek pas ravnine tik od sedanji romunsko-madžarski meji, je poseljen izključno ali pretežno z Madžari. Ta pas je bil prisojen Romuniji iz prometnih in gospodarsko-političnih vzrokov, ker leže na njem vsa mesta, ki tvorijo naravno izhodišče iz transilvanskih goratih delov. Ta mesta so Satu Mare (Szatmar), Oradea Mare (Nagyvarad), Arad in še nekatera manjša. Večina njihovega prebivalstva je madžarska, toda ponekod se že takoj za predmestji pričena kompaktno romunsko narodno ozemlje. Ostala, v notranjosti Transilvanije ležeča mesta, so imela pred priključitvijo k Romuniji skoraj vsa madžarsko večino, toda ta večina je bila ustvarjena prav tako umetno, s priseljevanjem in potujevanjem Romunov, kakor na našem slovenskem ozemlju, kjer so bila nekatera mesta tudi na videz tujja, neslovenska.

Dežela sama je bila in je izključno romunska. Pred osvobojenjem je pa bilo seveda tudi po deželi povsod raztreseno madžarsko uradništvo in učiteljstvo, kajti v uradih je povsod vladala madžarsčina in večinoma tudi v šolah, celo v vaseh, kjer daleč naokoli ni bilo nobenega Madžara. Razen tega se je prištevvalo k Madžarom tudi veliko število transilvanskih Židov. Ti Židje so bili večinoma celo večji Madžari, kakor Madžari sami. Tako so bili transilvanski Romuni, dasi so predstavljali tudi če vzamemo celo deželo, dvetretjinsko večino, **politično in kulturno popolnoma zasužnjeni.** Še huje je pa bilo njihovo gospodarsko suženjstvo. Skoraj vsa zemlja je bila v lasti veleposestnikov ter deloma še Cerkve in Židov. **Vsi veleposestniki, brez izjeme, so bili madžarski plemiči, pretežno grofi.** Samo grofi Teleki, iz rodovine kateri pripada sedanji madžarski ministrski predsednik, so imeli v Transilvaniji par tucatov graščin in veleposestev.

Romuni so bili tlačani, kakor naši kmetje pred l. 1848. Poznal sem n. pr. vas v bližini Mures Targula, ki je štela nad 300 družin. Niti ena vseh teh družin ni imela koščeka lastne zemlje, in tudi hiše so bile last grofov Telekijev. Edine štiri svobodne hiše v vasi, tudi edine zidane iz kamenja in opeke, so bile: **šola, župnišče (uniatsko) in dve židovski trgovini-gostilni.** Podobne razmere so vladale povsod drugod po Transilvaniji. — Miliijoni transilvanskih Romunov, v kolikor se niso dvignili v meščane, so bili sužnji madžarskih veleposestnikov in Židov. In dežela? **Bila je in je romunska, kajti njeno temeljno, podeželsko prebivalstvo je povsod, izvzemši Seklerje in Sakse, čisto romunsko.** Naj bi se potegnila nova meja kakorkoli, bodo prišli vsaj stotisoči, če ne milijoni Romunov pod madžarsko nadoblast.

O posebnih razmerah in povojnem razvoju v Transilvaniji bom spregovoril v sobotni številki. **R. Rehar.**

SDS se krepi na račun srbskih strank

Zanimiv izid občinskih volitev v Čapljini in Udbini

Nedeljske občinske volitve v Čapljini so dale zmago združeni listi HSS in muslimanov proti nezavisni (levičarski) listi, ki je dobila samo enega odbornika. V Udbini so se vršile naknadne volitve radi tega, ker je upravno sodišče prve vsled zlorab razveljavilo. SDS je kandi-

diral prejšnjega svojega kandidata Milana Vukmirovića in dobila 475 glasov (prej 426) in 21 odbornikov, srbska neodvisna lista pa je prejela 442 glasov (prej 521) in 9 odbornikov. Kot so pokazale tudi te volitve, se SDSS krepi na škodo ostalih srbskih strank.

Muslimani za obletnico sporazuma

DR. KULENOVIĆEVA »NARODNA PRAVDA« SE V SVOJEM PROGRAMU ZA OBLETNICO SPORAZUMA ZAVZEMA TUDI ZA REŠITEV SLOVENSKEGA VPRAŠANJA

»Narodna Pravda«, glasilo b. h. muslimanov, katere vodi minister dr. Dž. Kulenović, je prinesla na prvi strani daljši članek »Pred obletnico sporazuma« v katerem med drugim zahteva: »Najvažnejša točka tega programa je — delo. Bosna in Hercegovina zahtevata, da skrbijo za svoje pokrajine njuni smovi. Jutri, ko bo realizirana ta osnovna zahteva Bosne, kar bo samo koristno za celo državo, bodo imeli Bosanci in Hercegovci veliko in konstruktivno delovno področje. Naši kraji potrebujejo železnice, potrebujejo ceste. Hočemo industrijski polet naših pokrajin. Želimo živahno izmenjavo trgovine. Potrebujemo celo morje novih šol: osnovnih, šol za splošno izobrazbo in strokovnih. B. in H. morata dobiti svojo univerzo z vsemi fakultetami, ki odgovarjajo potrebam naših dežel. Moramo dvigniti delavnost v vseh panogah gospodarstva, da izboljšamo položaj naših gospodarstvenikov, naših delavcev in naših kmetov. — Dr. Dž. Kulenović, celo muslimansko vodstvo, vsi b. h. muslimani, poštena javnost Jugoslavije in zavedno prebivalstvo B.

in Herc. dobro vedo, da je v tem trenutku osnovni interes državne skupnosti v reševanju ostalega dela naše države, v prvi vrsti vprašanje Bosne in Hercegovine ter Slovenije.«

Borba Hrvatov proti nepismenosti

Akcija Hrvatov za popolno odpravo analfabetizma se vztrajno nadaljuje in išče stalno še novih možnosti, da bi čim preje uresničila svoj cilj. Močan sunek naprej predstavlja nova uredba banovine, temelječa na § 16 Zakona o narodnih šolah, ki uvaja v zapuščenih predelih Bosne, Hercegovine in Like **začasne pomožne ljudske šole.** Ker manjka za take šole dovolj kvalificiranega učiteljstva, bodo poučevali kmetski učitelji, za katere zadostujejo 4 razr. osnovne šole in prepričanje banske oblasti, da bi mogli doseči v šoli vsaj minimalni uspeh. Šole bodo nastanjene v posebnih poslopjih po posameznih vaseh, da ne bo ovire radi neprebranih zimskih poti. Ker morajo v teh krajih pomagati pri kmetem delu tudi otroci in je to v oviro rednemu po-

Tajništvo SDS v Mariboru obvešča vse članstvo in somišljenike, da je bil v soglasju z vodstvom stranke v Ljubljani in Zagrebu izvoljen namesto dosedanjega akcijskega odbora združen i okrajn odbor za mesto Maribor, oba mariborska in sosednja okraja pod predsedstvom Staneta Lubienskega, posestnika v Jarenini. Tajništvo ima svoje prostore Ob jarku št. 6. in posluje ob delavnikih dopoldne.

Ne pozabi naročnine!

Moralno obnovo za nacionalno potrebo Francije zahteva vodilni katoliški list v nezasedeni Franciji »La Croix«, ki pravi dalje, da »bodo narodne sile vrnie materialno in fizično moč države ter izgubljene pozicije.«

uku, bodo pomožne šole odprte od 15. oktobra do 15. aprila. Vse stroške za ureditev šol, za nabavo knjig, zvezkov itd. nosi banska uprava, ki ima v proračunu 5 milijonov za začetno delo pri organiziranju kmečke prosvete. Stroški za 100 takih šol, ki bodo odprte jeseni, bodo znašali 2.400.000 din.

Za Slovence se pri tem postavlja vprašanje, ali ne bi mogli pri nas, ki nam ni treba pomožnih šol, najti zadostna sredstva za namestitev potrebnega učiteljstva, za nabavo brezplačnih učil siromašni deci, za zidavo potrebnih poslopij. V času, ko vidimo povsod okrog sebe krčevite napore za napredek, moramo tudi sami iztisniti vse možnosti, ne pa životariti po starem in le s kakim majhnim popravilom.

Kultura

Rudolf Pečjak: Japonske pravljice

Sodobni vzgojitelji si glede pravljic kot vzgojnega in učnega sredstva niso edini. Tako na pr. del naprednih pedagogov odločno odklanja pravljice, kajti one nam s svojim čudovitim, prelahkotnim in »nadprirodnim« razpletom dejanj odmakajo mladino iz sveta realnosti.

Brez zadostne zdrave orientacije v svojem resničnem življenjskem prostoru in času se tako naš mladi rod, brez temeljitega napora lastnih sil, sanjavo vdaja v usodo ter, vse preveč uspavan, išče rešitve svojega težkega položaja in pogosto nevdržnih življenjskih razmer izven sebe. Življenje pa ni sanjanje o sreči in slepo zaupanje v lepšo bodočnost, ampak napor in smotrna koncentracija vseh sil za trdo borbo v smeri izboljšanja življenjskega položaja in pravičnejše razdelitve življenjskih dobrin.

Naš mali narod že itak preveč boleha na odmaknjenosti od vitalnih problemov v sodobnosti ter so ga zato vedno presenetili veliki zgodovinski dogodki še nepripravljenega, zmedenega in premalo

odločnega v smotrnem hotenju. Zato je povsem razumljivo, da bi kakšno premočno gojenje in širjenje kulta pravljic bilo za naše doraščajoče generacije vse-kakor škodljivo.

Naša šolska in izvenšolska vzgoja in vzgojno zavestno vplivanje morata stremeti namerno k večjemu razumevanju in dojemanju naše resnične življenjske stvarnosti. Le tako bo večina našega naroda zavestno pravilno dojela realnost današnje dobe in našega življenjskega prostora ter se podala v skupno borbo za realiziranje lepše bodočnosti vseh.

Naše narodne pravljice, zbrane v pokrajinskih zbirkah, pa bodo kljub temu ostale zanimiv in lep dokument iz naše stare patriarhalne dobe. Samo tako moramo motriti tudi prevode pravljic, ki so se ohranili pri drugih narodih ter obogatili slovensko prevodno literaturo.

Zadnji biser v tovrstni mladinski literaturi je poklonila letos »Vrtčeva knjižnica SD« naročnikom »Vrtca.« V drobni knjižici s 64 stranmi jih je izbral in pri-

redil Rudolf Pečjak, v lepem soglasju z vsebino pa jo je ilustriral France Godec. Kljub svojemu fantastičnemu okolju vzbujajo te daljne orientalske pravljice z nekaterimi motivi veliko podobnost našim narodnim pravljicam. Vse pa so polne živahnih dejanj ter presenetljivih razpletov dogodkov.

Prva pravljica nam brez moralizujučega tona prikazuje zapeljivost in škodljivost alkohola. Ostale so prav tako zanimive v svojem prikazovanju različnih človeških bitij z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi in nepričakovanimi zaključki.

Naša mladina rada prebira te japonske pravljice, pa tudi marsikdo iz starejšega rodu se bo ob tej drobni knjižici lepo zazibal v čudoviti orientalski pravljični svet. Na nižji stopnji naših ljudskih šol bodo te nove pravljice obogatile in poživile šolsko vzgojno in učno delo z novimi motivi, dasi moramo načelno vztrajati pri smotrni vzgoji, ki bo namerno in zavestno usmerjala tudi naše najmlajše k pravilnemu razumevanju stvarnih potreb domačije v današnji dobi, kajti le tako bomo manjšali in končno premostili prepad med šolo in resničnim življenjem ter usodili vzgojnimi zahtevami našega delovnega ljudstva. -gu-

Novice

Predlogi ob zidavi nove soboške šole

Veliko komisij je izbiralo prostor za novo in ogledovalo staro vlažno poslopje osnovne šole. Vse so ugotovile, da je nehigijenična; vendar je šele na pobudo velike občine, ki je najela potreben kredit, bila 14. t. m. prva licitacija. Ponudbe so poslali trije gradbeniki. Delo je dobil Kirshfeld Dragotin iz Čakovca. Od dana so bila samo stavbena dela, ker za druga je bilo premalo ponudnikov. V proračunu je predvidenih za težaška dela 81.894 din, za zidarska v surovem stanju 392.473 in železobetonska 731.843 din. Kirshfeld pa je prevzel vsa navedena dela za 1.095.149 din. Za vso stavbo, ki bo dvonadstropna in merila 64 m v pročelju, od tega odpade 15 m za telovadnico, bodo uporabili 36 vagonov cementa, okrog 5 vagonov železa in 1200 m³ peska in gramoza. Pri gradnji bo stalno zaposlenih okrog 60 domačinov, ker

mora biti stavba koncem tega leta pod streho.

Vendar se ne bodo mogli več tuji in še bolj pa Sobočanci zgražati nad mizerno osnovno šolo, katero mislijo pozneje preurediti v meščansko, kar pa je seveda zelo napačno. Če stavba zdaj ni odgovarjala za osnovno šolo, bo še manj za meščansko. Na to naj bi mislili odločujoči in vsa javnost, da je po mnenju strokovnjakov potrebno za izolacijo in preureitev starih prostorov nekaj nad 200.000 din in še vedno bo v sramoto Soboti. Zatorej bi bilo pametno, da se osnovni šoli še dozida eno nadstropje, za kar je potrebnih okrog osem sto tisočakov. Tako bi imela ta 21 učilnic, kar popolnoma zadostuje za bodočih 50 let soboški občini pri enakem razvoju. Meščanska šola pa naj bi bila v zdajšnji gimnaziji, kjer je bila itak že pred voj-

no, ko bo za to postavljeno novo poslopje, ker staro zdaleč že več ne odgovarja za 700 dijakov, ki so stisnjeni v 8 učilnicah. Nekaj suhih sob stare šole pa bi se lahko preuredilo za prekmurski muzej, dokler ta ne bo imel bolj primernih prostorov. Kajti zdaj so razne zgodovinske vrednosti zabite v zabojih in nedostopne javnosti. Zdej, to se že dela, naj se dobi kredit za tretje nadstropje in rešeno bo vprašanje i osnovne i meščanske šole. Pa tudi ljudje bodo več zaslužili in šola bo prišla bolj do izraza poleg železničarske dvonadstropne hiše, ki jo gradi Sraka Štefan v režiji Železničarskega fonda.

Če je že toliko žrtvovanega, naj se še doda potrebno, da ne bo treba pozneje še enkrat večjih stroškov za preurejanje starih stavb. -an.

Zaposlenost in zaslužek delavstva

POVPREČNE MEZDE SO SE SICER ZVISALE, TODA ODLOČNO PREMALO V PRIMERI Z RASTOČO DRAGINJO

Osrednji urad za zavarovanje delavcev je izdal statistične podatke, ki kažejo, da je število zavarovancev od aprila na maj letos naraslo za 10.837 na 754.567. V primeri z lanskim majem znaša prirastek 8226. Število zavarovancev v posameznih delih naše države se je letos gibalo takole:

	Slovenija	Hrvatska	država
december	110.273	228.924	368.238
januar	101.117	209.133	340.794
februar	102.573	213.577	349.998
marec	108.498	226.150	370.176
april	116.955	237.926	388.799
maj	118.701	236.697	399.163

Po posameznih strokah je bilo povečanje zaposlenosti največje pri gradnji

železnic, cest in vodnih zgradb, v kovinski, strojni in gozdno-žagarski industriji ter pri javnem prometu. Zmanjšanje zaposlenosti pa je zabeleženo v industriji kamenja, zemlje in predelovanja lesa.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala maja v Sloveniji 28.17 (aprila 27.81), v banovini Hrvatski 27.26 (27.22), v ostali državi 24.81 (24.36) din, skupno je v vsej državi povprečna zavarovana mezda narasla od 25.82 na 26.27 din, dočim je lani v maju znašala 24.07 din.

Skupna zavarovana mezda je znašala letos v maju v vsej državi 495.48 (aprila 479.95, maja 1939 pa 449.19) milijona din. V Sloveniji je znašala letos maja 83.59 (aprila 81.31), v banovini Hrvatski 164.29 (161.91), v ostali državi pa 247.8 (236.73) milijona dinarjev.

Celje

Otroci naj se svobodno igrajo!

Prejeli smo: Na Masarykovem nabrežju in otroškem igrišču raste lepa trava, na kateri se preradi igrajo otroci. Mestna občina pa menda hoče imeti posebne dohodke od te trave, ker jo je dala v zakup. Zakupnik ves dan stoji na straži in pazi, da mu živahni otroci ne potlačijo trave in pri tem straši otroke ter kriči nad njimi, kakor tudi nad odraslimi, ki slučajno stopijo na travo ob bregu Savinje. Seveda postopanje tega

zakupnika ni preveč vpljudno, ker ne izbira besed in načina, da preganja nedolžne otroke s trave, kar seveda zbuja javno zgražanje. Vprašujemo se, dali je vredno zaradi betvice trave kratiiti veselje malčkov in jih držati priklenjene ob klopeh? Saj je igrišče in Masarykovo nabrežje edini prostor v Celju, kjer lahko mestna mladina užije nekoliko solnca in trave.

VPISOVANJE V DVORAZREDNO TRGOVSKO ŠOLO

Prijava za I. razred se izvrši tako, da se jo pošlje na tiskovino, ki se dobi pri šolskem slugi, kolkovano z 10 din, po pošti, ali pa odda osebno med 26. in 28. avgustom. 30. avg. bo ravnateljstvo z objavo na uradni deski pozvalo učence in učenke, ki bodo izbrani, k vpisu v roku rednega vpisovanja. Drugim bo vrnilo dokumente. Redno vpisovanje bo 2. in 3. septembra od 8. do 11. V I. razred se sprejmejo oni, ki so dovršili štiri razrede srednje šole in položili nižji tečajni izpit, in nimajo pri vpisu več ko 17 let. Učenci, ki se niso učili nemščine, bodo morali iz tega predmeta položiti izpit. Ti dopolnilni izpiti bodo 27. avgusta. V II. razred se vpišejo učenci, ki so uspešno dovršili I. razred. Razredni dopolnilni in popravni izpiti bodo pisмени za oba razreda 28. avgusta, ustmeni pa 29. avgusta za drugi in 30. za prvi razred. Prošnje, kolkovane z 10 din in 10 din, je pri ravnateljstvu vložiti do 23. avgusta. Završni izpit v septembru 1940 bo predvidoma pisмени v času od 2. do 7. sept., ustni pa se prične 10. sept. Prošnje je vložiti do 1. septembra. Šolsko leto se prične 13. sept. — Vse natančneje je razvidno na uradni deski v šoli.

Nadaljevanje gradnje stadiona v Čretnu. Kakor smo že svoj čas poročali, je tvrdka Westen v spomladi pričela graditi v Čretnu pri Celju velik sportni stadion, na katerem bi se lahko gojile razne sportne panoge. Dela pa so bila meseca maja ustavljena. Oblast je sedaj dovolila, da se gradnja stadiona lahko nadaljuje. Z deli so zopet pričeli.

Svojevrsno vreme. Včeraj zjutraj se je nad celjsko kotlino nebo močno potemnilo. Izledalo je, kakor ob večernem mraku. Pričelo je močno deževati in je deževalo z malimi presledki ves dan. Vmes pa je tudi ves dan bliskalo in grmelo. Savinja in pritoki so močno narasli. Slabo vreme je zavrlo obiranje hmelja in spravljjanje otave.

Mozirske planine vabijo. V nedeljo, 25. avgusta bo na Mozirski planini sv. maša. Opravi jo bo frankolski župnik g. Sunčič. Planinci vabljani!

Pri volitvah svetnika v kmetijsko zbornico je bil za celjski okraj izvoljen župan na Polzeli g. Turnšek, za gornjegrajski okraj pa g. M. Steblovnik iz Smartna ob Paki.

Licitacija. 23. avgusta bo v pisarni referenta inženjerije dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravo objektov vojašnice kralja Aleksandra v Celju.

Krompir je v celjski okolici v splošnem že dozorel in so ga pričeli že koptati in spravljati. V sled nestalnega vremena je pričel gniti, pa tudi mramorji delajo precejšnjo škodo. Letina krompirja je v našem okolišu dobra.

V območju mestne občine celjske biva okrog 5000 družin. Od teh 5000 družin jih je še nekaj nad 900, ki uporabljajo za razsvetljavo petrolej, povsod drugod pa imajo že uvedeno elektriko. Elektrifikacija teritorija mestne občine je že precej napredovala, so pa še kraji v okolici, koder se to vsled geografskega položaja teh vasi ni dalo izvesti, ker bi bili stroški previsoki. Zeleti je, da bi se z elektrifikacijo nadaljevalo. Potrebe so nujne, uspehi tega dela pa bodo vidni šele v bodočnosti.

Na deski drž. meščanski šoli v Celju bodo završni popravni izpiti v petek, 30. avgusta, razredni popravni izpiti pa v soboto 31. avgusta. Vpisovanje za vse razrede bo 2. in 3. septembra, vsakokrat od 8. do 12. dopoldne. Vse natančneje je razvidno iz razglasa na šolski uradni deski.

Izpred sodišča. Pri okrožnem sodišču v Celju je bila včeraj obsojena 30letna služkinja Katarina Langhammer iz Vu-

Ptuj

Morilcem Debeljakove na sledi

DVA OSUMLJENCA STA ŽE PRIZNALA ZVERINSKI UMOR JULIJANE DEBELJAKOVE

Orožništvu pri Sv. Barbari v Halozah se je posrečilo izslediti drzne roparje, ki so na večer 10. avgusta na zverinski način umorili Debeljakovo Julijano, trgovko v Medribniku pri Sv. Barbari v Halozah. Aretirali so večje število osumljencev, ki so deloma domačini, deloma pa iz Ptujkega polja. Po še nepotrjenih vesteh sta dva že priznala umor. Ker še zasliševanje ni zaključeno, se imena aretirancev čuvajo v tajnosti. Tamošnje ljudstvo, ki je še vedno pod vtisom gnusnega umora, napeto sledi poteku preiskave.

Pot v načrtno gospodarstvo

V ZAGREBU JE USTANOVLJENO »POVLAŠČENO GOSPODARSKO D. D. BANOVINI HRVATSKE«

V soboto je bil ustanovni občni zbor »Povlaščenega gospodarskega d. d. banovine Hrvatske v Zagrebu«. Predsedoval je upravnik oddelka za trgovino, industrijo in obrt pri banki upravi dr. Lamer. Iz njegovega poročila sledi, da je nova ustanova slična »Prizadu«, vendar mu ni kopkurenčna, temveč bo delovala v najtesnejšem sodelovanju z njim. »Pogod« bo poslovalo v banovini Hrvatski namesto »Prizada«, da bi se slednje lahko posvetilo najintenzivnejše svojim splošnim nalogam. Nova ustanova bo tesno sodelovala z »Gospodarsko slogo«, ki bo vnaprej njen distributivni organ.

kovara v banovini Hrvatski po čl. 4 zak. o zašč. države na 3 mesece strogega zapora. — 30letni zidar Friderik Ivanuš iz Topole pri Rog. Slatini je bil po § 166 kaz. zak. obsojen na 4 mesece strogega zapora.

Policija je aretirala 23letno Filomeno N. iz Nove cerkve, ki je v celjski okolici kradla poljske pridelke.

Nesreča. 5letnega sina železničarja Branka Cvikla iz Stare vasi pri Velenju je povozil neki kolesar in mu zlomil nogo pod kolenom. — 3letni sin posestnika Dominik Tratnik iz Hrenove pri Novi cerkvi, se je na slamoreznicu vrezal v zaplestje roke. — 36letna služkinja Cecilija Kramperšek iz St. Jurija pri Celju je padla in si izpahnila nogo v stopalu. — Vsi trije se zdravijo v celjski bolnišnici.

Aretirani slepar. Strojni ključavničar drž. žel. iz Zagreba Ivan Sattler je od ključavničarja v železarni v Storah Karla Hribernika izvalil 2100 din pod pretezo, da mu bo preskrbel državno službo pri železnici. Ker se to potem ni zgodilo, je Hribernik Sattlerja naznanil. Sattlerja so zaprli.

DVE HIŠI UPEPELJENI

V Miboveh pri Cirkovcih na Dr. polju je izbruhnil požar pri pos. Vuk Antonu. Iskre so zanetile ogenj še na sosedovi hiši Pršuha Franca. Obe poslopji sta upepeljeni. Rešiti se je posrečilo le nekaj orodja in pridelkov. Skupno škodo cenijo na 60.000 din. Ogenj je najbrže povzročil neurejen dimnik.

Živinski sejum se včeraj zaradi slabega vremena ni obnesel.

Nesreča. Zorec Konrad 12letni deček iz Stukev pri Ptujju si je pri igri zlomil roko.

Pogreb pokojnega Milana Vuge bo danes, 21. avgusta iz mrtvašnice tukajšnje bolnišnice na mestno pokopališče v Ptujju ob 18. uri.

Za slučaj smetne nezgode
so naročniki »Večernika« s posebno polico zavarovani za din
10.000.-

Maribor

Kopičenje blaga povzročila pomanjkanje in draginjo

Izjava predsednika Združenja trgovcev:

„Kmalu bo dovolj blaga. Draginja je dosegla svoj višek“

Se menda nikoli ni tako obupno pritisnila draginja, kakor zadnje dni. Poleg tega pa raznega blaga sploh ni dobiti, če pa ga dobiš, ga dajejo trgovci samo v omejeni količini. Razumljivo je, da so ljudje zbegani in da si ne vedo pomagati. Zato nas naprošajo, da zaščitimo konsumente, ker živijo v prepričanju, da se jim godi krivica in da vsi protidraginjski odbori nič ne pomagajo, zlasti pa ne mariborski, o katerem že od vsega začetka ni ne duha ne sluha. Zato smo naprosili predsednika Združenja trgovcev za mesto Maribor, g. Miloša Oseta, za pojasnilo, kako bo z moko, oljem, sladkorjem, rižem in kako s cenami.

Že takoj ob pričetku razgovora z našim poročevalcem je g. predsednik Oset omenil, da opažajo trgovci, kako si zlasti premožnejši hočejo nabaviti večje količine raznih živil. Njegovo odločno mnenje pa je, da sploh ni nikakega povoda za ta nezdrav pojav, ki gre le na škodo siromašnih ljudi, ker pravi, da bo že čez nekaj tednov dovolj blaga in da tudi cene ne bodo višje. Takšen pojav samo bega ljudi in vprav to povzročila tu in tam pomanjkanje te in one vrste živil.

Kakor vsako leto, je tudi letos v tem

času malo moke, sladkorja in olja, ker še ni novih pridelkov na trgu. Ker pa so nekateri zasebniki kupili letos več blaga kakor navadno, je pomanjkanje še večje.

Moka je letos zato tako draga, ker je letošnji pridelek skoraj za polovico manjši kakor lani. Poleg tega pa moka skoraj ni na trgu, ker so mlinci nekaj časa stali. Običajno mline vsako leto en mesec ali dva čistijo. Poleg tega pa je letošnja nastopila še negotovost zaradi cene. Sedaj pa so mlinci že spet v obratu in bo v kratkem na trgu dovolj moke. Predsednik Združenja trgovcev g. Oset je mnenja, da je cena moke dosegla sedaj svoj višek in da je pričakovati v tem pogledu izboljšanja. Vendar pa bo moka dražja, kakor druga leta, ker je bilo letos mnogo manj žita.

Tudi koruznih izdelkov bo v kratkem dovolj na trgu, ker so naši mlinci dobili zadnje dni dovolj koruze. Kljub temu, da je cena koruze maksimirana na 1,70 za 1 kg, jo prodajajo v Novem Sadu po 2,80 do 2,90 din in so zato koruzni izdelki dražji kakor pa je predpisano.

Zaloga sladkorja grede proti koncu, vendar pa bomo izhajali do nove kampanje, ki bo že drugi mesec. Pomanjkanje sladkorja je bilo tudi zaradi nezadostne-

ga števila vagonov, tako da niso mogli sladkorja prevažati. Sedaj je tudi v tem pogledu bolje.

Riža ni in ga tudi ne bo pred oktobrom, ker smo navezani na uvoz.

Tudi olja ni, toda izgledi so dobri, ker so tovarne že pričele s predelovanjem novih oljaric. Zato pa bo uporaba olja racionalizirana, kar je edino pravilno.

Kakšni pa so izgledi? Koruze bo dovolj, prav tako tudi krompirja, fižola in sladkorja. Le cene bodo precej visoke, vendar pa ne višje kakor sedaj.

Križa, ki jo sedaj občutimo, bo trajala približno še en mesec, potem pa bo spet dovolj blaga na trgu. Potrebno bo le regulirati cene, ki nikakor niso v skladu s sedanji prejemki. Prepovedati je treba tudi kopičenje blaga, ker so s tem oškodovani manj premožni ljudje, ki nimajo možnosti večjega nakupa, kar zlasti sedaj, v času najhujše draginje, tako hudo občutijo, ko se blago kar čez noč podraži. Mariborski protidraginjski odbor pa naj vsaj sedaj, ko je največja potreba, priskoči konsumentom na pomoč, če ne naj pa likvidira svoj obstoj, kar bo bolj častno, kakor pa življenje na papirju v jezo tisočev konsumentov.

Razgovor o prvem pohorskem filmu

Včeraj popoldne je bil v sobi ravnateljice »Putnika« sestanek zastopnikov tujškoprometnih ustanov in pohorskih postojank, ki so zainteresirane na filmanju Pohorja. Sestanek je vodil predsednik Tujškoprometne zveze v Mariboru gosp. inž. Šlajmer, ki je prav pristržno pozdravil g. Metoda Badjuro, kateremu je banska uprava poverila snemanje vzhodnega dela Pohorja. Po kratkem predsedniškem poročilu je g. Badjura obrazložil svojo zamisel, ki so jo vsi tople pozdravili. Poudariti je treba, da bo to šele začetek, saj bo film samo 300 m dolg in bo zajel samo vzhodni del Pohorja s pohorsko cesto, ker so dana sred

stva zelo pičlo odmerjena. Kljub temu pa se bodo vsi potrudili, da bodo ustvarili za naše Pohorje kar največ. Film se bo kasneje izpopolnjeval.

G. Badjura bo pričel filmanje v Mariboru neko soboto, da bo zajel na filmski trak tržno življenje. S Kalvarije bo posnel celotno sliko Maribora s Pohorjem, na Mariborskem otoku pa bo snemal zanimive prizore. Nato bo naškočila filmska ekspedicija Pohorje po novi avtomobilski cesti, kjer bo snemala najlepše prizore. Seveda ne bo izpustila šmaktinge pokrajine, ki je za Pohorje značilna. Snemanje bodo tudi vse pohorske postojanke, vendar ne enolično marveč v zvezi s kakšnimi prizori. Ekspedicija bo filmala tudi pohorske drvarje, oglarje, voznike, splavarje, pohorske narodne noše, pohorske očance, skratka vse, kar je značilno za Pohorje in njegovo življenje. Filmali bodo tudi Ruše in pekrške vinograde, kjer bo filmska ekspedicija končala svoje delo in se nato vrnila v Maribor.

Filmanje se bo pričelo že koncem avg. ali začetkom septembra ter bo trajalo en teden. Gotovo je, da bo film o Pohorju važno propagandno sredstvo za naš tujški promet, le škoda, da so sredstva tako pičlo odmerjena, ker bi Pohorje zaslužilo pač več kakor pa 300 m filmskega traku.

m Koncert v parku. V primeru ugodnega vremena bo nočoj od 20.30 do 22. promenadni koncert v mestnem parku. Igra vojaška godba pod vodstvom kapelnika kapelana Jiraneka.

m Prvi državni pravdnik g. dr. Matko Zorjan se je vrnil z dopusta in prevzel svoje posle.

m Dijaki dom Kočevje sprejema gojenca od I. do vstevši VII. razreda kočevske državnice realne gimnazije v palačo I. pod novim gospodinjstvom. Odlična oskrba z jamčena, profesorsko nadzorstvo poostre. Šolskoletna oskrbnina din 6000.—. Prospekti na željo.

očala? ...

dipl. optik

peteln

Slika Fatime na cigarettnem papirju in znamkah

Ves jugoslovanski tisk te dni obširno piše o Fatimi Omanovičevi, sedaj Darinki Prijateljevi, ki je pred 41 leti skrivnostno izginila iz rodne hiše v Mostarju. V isti zvezi pišejo listi tudi o Mariboru, da se je Fatima sem zatekla, da je v našem mestu preživela 8 let v samostanu in da se je v Mariboru omožila z gostilničarjem Prijateljem.

Zanimivo je, da se je za ugrabljenost

Fatimo zanimala tudi takratna avstrijska vlada, da bi zadušila upor muslimanov. Na posredovanje tako zvanega Džabičevega muslimanskega pokreta, ki je vsepovsod iskal Fatimo, je izdala takratna avstrijska vlada cigarettni papir s sliko ugrabljenosti Fatime Omanovičeve, pod katero je napis: »Ugrabljena Fatima. Kdor o njej kaj ve, je naprošen, da to javi izvrševalnemu odboru.« Ista slika je bila

Ponovitev

„Matije Gubca“ v Rušah

Na splošno željo bodo v letnem gledališču ruškega Sokola v soboto 24. t. m. zvečer ob 20. ponovili sijajno uspešno ljudsko igro »Matija Gubec«. Tudi tokrat bo vozil posebni »Putnikov vlak« ob 19. uri v Ruše in po predstavi nazaj. Predprodaja vstopnic in vozovnic pri »Putniku« Maribor.

RADVANJE POTREBUJE LASTNO POŠTO

Na članek pod gornjim naslovom, ki smo ga objavili v številu 187 od 20. t. m. smo prejeli od pristojnega mesta naslednje pojasnilo:

Trditve v članku glede ukinitve poštnih dostave v »podeželskem« delu Radvanja so povsem netočne. Poštna uprava ni imela in nima namena ukiniti dostavo pošte v Radvanju, marveč dela ravno nasprotno na tem, da bi se poštna dostava ne samo v Radvanju, temveč v vsej bližnji okolici Maribora izboljšala. V ta namen namerava poštna uprava vse predele okoliških občin, ki gravitirajo na mesto Maribor in kjer to tehnični pogoji dovoljujejo, pritegniti k mestni dostavi in jih izločiti iz seške dostave, kar bo vsekakor znaten napredek. V predelih, kjer priključitev k mestni dostavi tehnično ni mogoča, bo ostala dosedanja seška dostava, ki bo kar najbolj prilagodena lokalnim potrebam.

Brzojavna dostava se vrši v seškem dostavnem okolišju res s poštno dostavo, kakor je to predpisano, zato je trditve, da pride redna pošta včasih prej v roke naslovnika, kakor pa brzojavka, nesmiselna, ker prinese brzojavko isti pismonoša, kot pisemsko tvarino.

m V Dubrovniku se je pričela mednarodna konferenca za železniški promet.

m Zensko kolo je nekdo ukradel gimnazijki Fridi Stumpfovi izpred Delavske zbornice. Ukradeno kolo je znamke »NSU« z ev. števil. 24591.

m Poskušen samomor. Za vojašnico kralja Petra so na travniku sinoči našli 20 letnega Maksa R. iz Studencev, ki je bil nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili zastrupljenje. Obupanec so izpraznili želodec ter ga rešili prostovoljne smrti.

Kino

*** Grajski kino.** Samo vključno srede »Veliki valček«. Glasba nesmrtnega Straussa. Od četrtka dalje »Od Narvika do Pariza«. Prva predstava 22. avg. že ob 14. uri. Prosimo kupite vstopnice v predprodaji in rezervirane dvignite pri kino blagajni.

*** Union kino.** »Na Jelisejskih poljanah«, razkošni, najboljši francoski film z znamenitim umetnikom Saša Guitri-jem v glavni vlogi.

*** Esplanade kino.** Nemški kriminalni film sijajne in velenapete vsebine »V imenu zakona«.

Državna razr. loterija

Din 200.000.—:	82198
Din 30.000.—:	73195
Din 16.000.—:	26788
Din 12.000.—:	22868
Din 10.000.—:	28306 48556 80401

Din 8000.—:	5658 17578 18033 25798 26349 28243 29520 35070 45017 60638 67738
-------------	--

Din 6000.—:	15701 20251 31474 38911 41342 55489 59133 73796 89408
-------------	---

Din 5000.—:	156 6491 22354 29754 50603 64421 67413 68467 86757 90555 91578
-------------	--

Din 4000.—:	361 1687 2994 5321 5987 7090 11737 12016 15221 23106 33160 34577 34826 35252 35999 36183 37883 39405 40183 41928 47845 49768 51475 58927 60704 64728 67725 69124 70541 74374 96338 96464 99577
-------------	--

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25 (tel. 20-97)

Pri nas kupljeni srečki števil. 26.249 in 156 sta zadeli din 8.000.— oz. din 5.000.—

ZADNJA POT STUDENSKIH GASILCEV

Včeraj so ob ogromni udeležbi občinstva in gasilskih čet iz Maribora, Pobrežja, Kamnice, Pekar, Radvanja, Bistrice, Ruš in čete delavnic drž. žel. spremili na zadnji poti Ludvika Majheniča in Avgusta Pezdlička. Kot prvega so nesli k večnemu počitku Majheniča. Obema je ob odprti mrobu govoril poslovilne besede predsednik studentske gasilske čete g. Kaloh in župni starosta g. Klemenčič, ki je poudaril, da je četa utrpela težek udarec z izgubo dveh ustanovnih tovarišev. Pevsko društvo »Enakost« pod vodstvom g. Plevančiča pa je zapelo v slovo dve žalostniki. Tudi dva gasilska prapora sta se med brunenjem turbinte sklonila nad krsti pokojnih tovarišev.

Zanimivosti

Sovjetska Rusija računa na dolgotrajno vojno

S kom se bo Rusija sporazumela ali spopadla, je še velika uganka za ves svet

Znanj prvak SDS dr. Hinko Krizman je pod naslovom »Rusija in vojna« napisal v »Narodnem kolu« članek, kjer pravi med drugim:

»Mimo vseh pričakovanj in kombinacij, nad vsemi upanji in strahovanji je sedaj jasno samo to, da gre Rusija po svoji poti, da uresničuje in pazi na svoje imperialne in ideološke interese ter da hrani svojo sito in jo zbira za čim večje uspehe, ki so toliko večji in trajnejši, ker so doseženi brez vojne in rušenj, z mirno vključitvijo novih področij v sovjetski politični in gospodarski sistem. Pri ključila si je Besarabijo, Bukovino, Litvo, Estonijo in Letonsko. Z novimi predeli je dobila luke na Baltičkem morju, strateške položaje v Finskem zalivu in na svoji zapadni meji in končno prišla na ustje Donave, na prag Balkana in Srednje Evrope. Očividne so tudi neposredne koristi — gospodarske, vojaške in politične — razširitve sovjetske oblasti, s katero je Rusija izgradila in okrepila svoj položaj na svojih najvažnejših in najbolj izpostavljenih mejah.

Rusija računa na dolgo trajanje vojne. Na zasedanju vrhovnega sovjeta SSSR je izjavil komisar za zunanje zadeve Molotov, da še ni videti konca vojne in da se nahaja svet šele v njeni prvi fazi. Sedanja vojna dobiva vse bolj značaj

svetovne vojne, zato mora biti Rusija izredno oprezna in neprestano v mobilnem stanju, da je ne bi noben dogodek zatekel nepripravljene in bi tako mogla doseči še večje uspehe.

Rusija hodi po svoji poti. Kako daleč bo šla in kaj bo dosegla ter s kom se bo na tej poti sporazumela ali spopadla — je še velika neznanka za ves svet. Za se-

daj je samo jasno, da se moč Rusije pripravlja in širi. Toda za Rusijo in za bodočnost človečanstva bo usodepolno vprašanje: ali se bo ta velesila zadovoljila z začasnimi uspehi na račun spopada drugih imperialističnih sil ali se bo pa pravočasno zavzela za novo organizacijo skupnega življenja v solidarnosti med narodi in v pravičnosti med ljudmi.«

Lepa Jožica je izpodrinila marljivo ženo

TRAGIČEN KONEC SREČNEGA ZAKONA, KO JE ŽENA POBEGNILA PRED LJUBIMIRJEM, SE ZASTRUPILA TER SKOČILA V VODO

O tragičnem koncu srečnega zakona poročajo iz Smedereva. Pred 10 leti se je tja priselil mladi obrtnik Ljubomir Đokić, ki si je z marljivostjo in štednjo pridelal lepe denarce. Pri tem mu je pridno pomagala njegova žena Stana, ki je hodila na dnino ter se bavila s poljedelstvom. Tako sta si mogla kupiti hišico, dva vinograda in njivo. V srečnem zakonu se jima je rodilo dvoje otrok.

Vse to pa se je hipoma zrušilo, ko je odšel Ljubomir na orožne vaje. V novi Kaniži je spoznal lepo Jožico Šererjevo, ki jo je pri povratku z vaje kratkoma pripeljal s seboj ter jo skrival v hiši svojega sorodnika Dragoljuba Ilića, da bi ženi čim lažje prikrival svojo veliko ljubezen do nje. Nekaj časa je žena verjela, da je pripeljal lepo tujko za svojega sorodnika. Moževo ljubezen do Jožice pa ženi ni ostala dolgo prikrita. Nekoč jih je zalotila skupaj ter se tako prepričala o moževi nezvestobi. Ljubomir in Jožica sta tedaj v solzah prosila Stano oprosteno, Ljubomir ji je celo prisegel, da ne gre nikoli več k svoji ljubici. Kmalu pa

ju je ljubosumna žena ponovno presenetila. Nastal je prepir med zakoncem, ki je imel za posledico, da je Ljubomir poginjal svojo ženo iz hiše. Vsa obupana je Stana zapustila dom, ki ga je pomagala zgraditi z žulji svojih rok in kjer je prebela 10 srečnih let svojega življenja. Nekaj dni kasneje so jo našli sosedji utopljeni, obdukcija pa je ugotovila, da je pred usodnim skokom v vodo izpila še močno raztopino kamene sode.

Nov vulkan v Kaspiškem morju

Na otoku Gulu v Kaspijskem morju je nenadoma začel bruhati doslej neznan vulkan, ki meče pod nebo cele oblake dima in potoke blatne vode. Ta pojav kaže, da se tam nahajajo pod morskim dnom velike zaloge nafte. Zaradi tega se je iz Moskve tudi takoj napotila na lice mesta komisija strokovnjakov, da prouči ta prirodni pojav.

Nova Bretonska — posledica francoskega poraza

Po porazu Francije se je v Bretonski spet pojavilo avtonomistično gibanje

Kot ena izmed posledic francoskega poraza vstaja v severozapadu Francije, na polotoku Bretagne, med Kanalom in Atlantskim oceanom, avtonomna Bretonska. Za vsakogar, ki je bil navajen slišati samo o francoski politični, gospodarski in tudi narodnostni enotnosti, presenetljivo dejstvo.

Vendar so težnje Bretoncev za avtonomijo že stare, v nekem pogledu smemo trditi, da so še starejše kot Francija sama. Že znani rimski vojskovođa Cezar je naletel pri keltskih ljudstvih na tleh današnje Bretonske na ogorčen odpor, ki ga je organiziralo in vodilo njihovo teokratsko vodstvo. Ideološko podlago tej borbi je dajalo versko gibanje — druidizem. Stara Bretonska, zvana Armorika, je spet zaživela po propasti rimskega imperija. Priselila so se tudi iz Anglije so-

rodna plemena Keltov iz Cornwallisa. Prvi protifrancoski odpor so nudili bretonski menihi in škofje, ki se niso hoteli podrediti škofu v Toursu. Francoski kralj Ludovik Prbožni je prvi skušal najti neke kompromise z Bretonci. Priznal je skupnega voditelja Bretonske, ko ga je podredil v fevdalno odvisnost do svoje krone. Toda že njegov naslednik Nomenoe si je izsilil z vojaško zmago neodvisnost leta 846. Koncem 9. stoletja je nosil Salaun kraljevski naslov. Pozneje so Bretonci spretno ohranjali svojo neodvisnost, izrabljajoč francosko-angleške spore. Toda francoska moč se je vedno bolj krepila. Proti poskusu centralizma francoskih kraljev je stopila tudi Bretonska v zvezo z drugimi, posebno z Burgundijo. S pomočjo orožja, svoje ekspanzije ženitev, so pletli okrog Bretonske svoje mreže tudi Habsburžani. Zato je francoski kralj

Grob sv. Petra

Po izjavah vatikanskih arheologov bodo že v doglednem času odkrili grob sv. Petra, ki mora biti pod Petrovo cerkvijo. Zadnje tedne popravljajo tla bazilike, ker je obisk zaradi vojnih zapletov manjši in je zato mogoče neovirano delati. Ko so delali v bližini velikega oltarja, pod katerim leže po starih zapiskih kosti apostolov, so končno odkrili tudi vatikanske jame pod baziliko. Grob bodo verjetno našli proti koncu leta, ker se dela zelo počasi nadaljujejo. Potrebna je namreč velika previdnost, da bi se kaj ne podrlo ali pokvarilo. Ko bodo prišli do Petrovega groba, bo papež sklical komisijo kardinalov, ki bo odločila, ali naj se grobnica odpre ali ne. Petrova cerkev je bila zgrajena nad njegovim grobom po nalogu papeža Silvestra I. leta 326., okoli leta 1500. pa je papež Julij II. naročil, da se bazilika renovira. Takrat so tudi odkrili apostolov grob, vendar ga pa niso odprli.

TUDI GROBARJI STAVKAJO

Seveda v Ameriki, deželi neomejenih možnosti. Iz Detroita poročajo, da so vsi grobarji, ki so organizirani v grobarskem sindikatu, stopili v stavko z zahtevo, da se jim zvišajo plače ter prizna plačani letni dopust. V sprevodih so demonstrativno hodili po ulicah, noseč lepake in transparente z različnimi napisi, ki obsegajo njihove zahteve.

Katastrofa parnika v Smithovem kanalu v Čileju je terjala 66 žrtev. Rešilo se je le 33 oseb. 800 tonski potniški parnik »Mora Leda« se je v nekaj minutah potopil.

Ostrige „rastejo“ na drevju. V Karibskem morju rastejo tik obale mangrove. Plima je tu zelo visoka in ko nastopi oseka, se nalovi v veje mnogo ostrig, ki jih ljudje pobirajo z drevesa.

Sto metrov visok kip Lenina

V Moskvi stoje pred interesantnim tehničnim problemom. Gre za postavitev in vlitje največjega kipa sveta, za kip Lenina na Palači narodov. Višina kipa bo znašala 100 metrov. Na jeklen skelet bodo nanizane izoblikovane plošče, ki bodo zlitine svoje vrste. Kemiki še sedaj rešujejo problem. Najbrže se bodo odločili za zlitino niklja, bakra in kroma, ki jo bodo prevlekli z zlatom in srebrom, preko vsega tega pa pride prevleka iz surovega jekla. Kip bo pozimi električno segrevan. Bo večji kakor so piramide ali ameriški kip svobode.

— Kaj ni to nečloveško?
— Da, ti otroci so strašni. Je to vaš pes?
— Pes? Kaj me briga pes! Ponva je moja!...

Dr. Igor Rosina:

Na vežbi

Že zopet smo pri disciplini. Ta problem me res noče izpustiti. To je čisto pedagoško-psihološki problem od socialnega morda več ali manj neodvisen. Za časa cesarjev si imel na primer legije, po njih nebrzdanosti in buntovnem duhu strahovane po vsej imperiji. Za zabavo tako rekoč so uprizarjali punte in pobijali svoje centurione. Prišel je nov poveljnik, »ki je znal uvesti zopet disciplino«, kakor pišejo kronike — in imel si najboljše vojske Rima. Ali iz novejših zgodovine spomnimo se samo na Napoleonovo slavno italijansko armado mislim iz leta 1798, s katero je previhral Italijo in v nekaj tednih zasedel Rim; nekaj pred tem jo je prevzel vso raztrgano, razuzdano in razbijaško. Vse to so stare in prastare stvari. Včasih, če vidim v podoficirski menzi sedeti za dolgo mizo vse te narednike in podnarednike bataljona, se mi zdi, kakor da sem v rimskem taborišču, kjer se sestajajo brkati legionarji, da si izberejo bodoče imperatorje. Utis imam, da tu smrt poedinca sploh

ne šteje. Vsi ti bi šli, če bi prišlo do vojne ali bitke, v smrtno nevarnost brez mišljenja, brez zavesti celo, da kaj važnega žrtvujejo. V vojski, se mi zdi, ima to biti samo ob sebi umljivo; bolj vprašanje kasarske vzgoje kakor hrabrosti. Kasarna mora vojaka, čim je enkrat v kasarni popolnoma prevzeti, pravijo. Potem raste »Korpsgeist«; in če je na višku potem vojak »naravnost ljubi smrt«, kakor je dejal Clemenceau.

Vprašanje discipline v vojski — to ti je velevažno vprašanje. Poleg prirojene hrabrosti, ki je v krvi morda najvažnejše. Vojaške revolte se še nikdar niso — in tudi v Rusiji ne — izvršile radi kakega socialnega vprašanja. Radi pomankanja discipline, razpuščenosti, celo obzornosti, trenutne nezadovoljnosti pa že od stoletij sem. Seveda pa ne plemirjam za disciplino Petra Velikega, ki je na trdnjavskem stolpu pokazal svojemu telesnemu vójaku v globino in rekel: skoči. In Grigorij se je prekrižal in skočil.

Spoznavati slovenskega vojaka pomeni spoznavati slovenskega človeka. Tudi vsled tega je bila zame ta vojaška vežba zanimiva.

Jaz sem opazoval razpoloženje našega rezervista lani v jeseni. Letos sem jih gledal od blizu. Ko so prejeli puške so se jim obrazi razpotegnili v široki nasmeh in zasvetilo se jim je v očeh. Naenkrat se je vod razživel. Potem sem jih gledal tudi, ko je bila v naši kasarni delna uzbuna. Morda je bilo le radi vaje. Toda tedaj smo mislili, da gre zares ali vsaj skoraj zares; v kasarni pogosto ne veš kako je zunaj. Kako so vendar ti obvezniki, od katerih ta ali oni tako rad pojemra, bili naenkrat trdi in odločni. Takoj so bili v vojni spremi in dirjali po stopnicah na dvorišče v vrsto. Kako odločno so nas, ki nismo bili klicani, odriivali! Tako sem bil ponosen nanje.

Najboljši vojaki izmed nas Slovencev pa se mi zde vsekakor Prleki. Že ob Maistrovi mobilizaciji so dali ti gros vojaštva. Nekaj široko demokratskega nekaj zaporoškega, nekaj od Ropoše Štefana imajo na sebi. Že dialekt jim je tako panonsko širok. Ti so tudi, ki hočejo: razumejo disciplino in jo sami med sabo

izgrajajo. Ta disciplina ima morda nekaj kakor od požarne brambe na sebi, kakor tovarišev na lovu, nekaj ležernega, toda njihova lastna je in v tem je vrednost. Kolikor vidim, jaz verjame onim, ki so skozi leta opazovali slovenskega vojaka v najtežjih situacijah v svetovni vojni in ki enodušno trde, da je odlični vojak.

Eno je menda pri tem vprašanju vojaške discipline jasno: prevelika demokratičnost ne vodi nikamor. Vojaški sveti so bili gotovo za nič. Zadnjič sem čital kaj pravi Tyrš o sokolski disciplini: da bolj prosi kakor poveljui, s šalo popravlja, skušaj prej prepričati kakor komandirati. To velja za tzv. prostovoljno disciplino; pri vojakih pa z njo gotovo ne bi prišel daleč. Tako pojmovanje svobode bi vodilo v anarhijo. Tudi ne bo našemu človeku taka, vsaj za vojsko nemo-goča, demokratičnost v disciplini impo-niranja. Sodil bo ták način kot slabost ali pa kot nekaj tajen, neodkritosrčen namen, da se mu prikupiš. Občutil bo to kot nek način demagogije in bo postal nezaupljiv. Zanimivo je, kar mi je povedal narednik-rezervist R., kmetovalec tam nekje pri Ormožu. Njega so obvezniki neverjetno ubogali; kar prvi dan že je imel popolno auktoriteto med njimi. (Konec v soboto.)

Zahteve zasebnih nameščencev

V nedeljo, 18. avgusta, je bila v Celju oblastna konferenca Zveze privatnih nameščencev za Slovenijo. Prisostvovali so vsi zastopniki podružnic in zastopnika središnje uprave predu. Pfeifer in zastopnik Strokovne komisije N. Bricelj. Konferenco je vodil J. Petejan iz Maribora. Podal je poročilo o delu zveze v Sloveniji, o položaju nameščencev, o socialnih

Ljubljana

a **Vremenski prevrat**, ki je nastopil v noči od ponedeljka na torek, je prinesel nad Ljubljano in okolico silne nalive. Vse reke so narasle in tu in tam prestopile bregove, zlasti Pšata se je razlila po travnikih in napravila škodo na pokošeni otavi. Med nevihto v prvih jutranjih urah, ko je silovito treskalo, je strela udarila tudi v anteno radijske postaje v Domžalah.

a **God sv. Krištofa**, patrona avtomobilistov, je proslavil ljubljanski Touring Club z društvenim izletom v Radovljico, ki so se ga udeležili člani avtomobilisti, motociklisti in kolesarji. Pred župno cerkvijo v Radovljici je bila slovesna blagoslovitev vseh zbranih vozil, ki jo je opravil g. dekan. Vsi udeleženci so prejeli plakete s sliko Bleda v spomin na ta dan, ko je bila prvič prirejena slavnost sv. Krištofa z blagoslovitvijo vozil.

a **Poračila** sta se včeraj v šentpetrski cerkvi g. Boris Kocijančič, pristav drž. pravobranilstva v Ljubljani, in gđc. Krista Pestobnik, absolvirana medicinka, hčerka ravnateljice mesine klavnice.

POJASNILO MARIBORSKEGA OKRAJNEGA CESTNEGA ODBORA

Na članek g. Vladimira Krefta »V avtobusu iz Maribora do Sv. Jurija« nam je poslal Okrajni cestni odbor mariborski naslednje pojasnilo:

»Na članek »V avtobusu iz Maribora do Sv. Jurija«, ki je bil objavljen 16. VIII. in v katerem g. Vladimira Kreft napada Okrajni cestni odbor mariborski in njegovo vodstvo radi slabe ceste Maribor—Sv. Lenart, odgovarjamo, da se je vaš pisec zelo zmotil. Cesta od gostilne Partič do Sv. Lenarta kakor tudi cesta iz Maribora do Sv. Lenarta ter preko Sv. Trojice in Lomanaš v Gor. Radgono je že od 1. aprila 1940 v državni upravi. Dopolnilni trdi v svojem dopisu popolno neresnico, da bo posegel v območje mariborskega cestnega odbora. Tudi ni baš zelo okusno, ko daje nasvete v svojem pisanju, da se naj vodstvo mariborskega cestnega odbora enkrat stoji peje z avtobusom po tej cesti. Pisu svetujemo, naj se drugokrat raje točno informira, kdo upravlja kako cesto in šele potem napiše take neokusne napade. Mariborski Okrajni cestni odbor skrbi za ceste svojege območja, v kolikor mu krediti, ki so odobreni, dopuščajo. Zanimivo je, da v prvem delu svojega dopisa pisec hvali cesto Maribor—Sv. Peter—Pesiška dolina in pravi, da so se v prijetnem razgovoru veselili lepe ceste, hvalili lepo cesto in udobnost vožnje. Ravno to cesto je zgradil mariborski cestni odbor pod sedanjim vodstvom, a tega pisec noče priznati. Napada pa nas radi kotanj ceste, ki ni v naši upravi. Svetujemo torej piscu, da drugokrat bolje premisli, preden pride s takimi neresničnimi trditvami pred javnost.

ustanovah, reorganizaciji podzveze itd. V obširni debati so sodelovali Novak in Domiter iz Maribora, Cokan in Kornhajzler iz Celja, Novak iz Kranja, Koželj iz Ptuj, Bricelj in Pfeifer. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki ugotavlja predvsem, da so cene življenjskih potrebščin narasle po uradni ceni za 30%, plače nameščencev pa se v splošnem niso zvišale. Konferenca pooblašča oblastni odbor, da organizira široko akcijo pri oblastih, da se prepreči neopravičeno naraščanje cen. Kršilci naj se strogo kaznujejo. Omejiti je treba izvoz življenjskih potrebščin, dokler ni zagotovljena zadostna količina živil za domačo potrebo. Vsem privatnim in trgovskim nameščencem naj se takoj zvišajo plače vsaj sorazmerno s povišanjem cen življenjskih potrebščin. Banska naredba, ki določa minimalne mezde nameščencev po din 1000 in 900, naj se novelizira cenam primerno. Omeji naj se število vajencev, ki naj vsaj v zadnjem letu dobe 75% minimalne nameščenske plače. Zahteva se svoboda združevanja, zborovanja, tiska in tudi stavke, svobodne volitve v Okrožne urade, Delav. zbornice, Borze dela in Pokojninski zavod. Čakalna doba za doseg starostne rente naj se zniža na 55 let. Brezposelnim naj se nudi boljše priskrba, omeji tudi zaposlitev upokojujencev in inozemcev. Sedež oblastne podzveze bo v Mariboru. Odbor podzveze bo ustanovil gospodarsko zadrugo za privatne nameščence.

c Na Kralja Petra česti je danes umrl gimnazijski ravnatelj in vladni svetnik v pokoju Klement Prost v 90. letu starosti. Leta 1901 je prišel iz Ljubljane ter bil do 1918 ravnatelj na drž. višji gimnaziji. Kot dober pedagog je užival splošno priznanje.

Drobne novice

ROK ZA PREDELAVO STABILNIH INDUSTRIJSKIH MOTORJEV PODALJŠAN

Kakor poročajo iz Beograda, bo rok za predelavo stabilnih industrijskih motorjev na pogon z domačim pogonskim gorivom, podaljšan še preko 1. septembra do 1. januarja 1941, ker radi omejenega števila strokovnih delavnic v naši državi ni mogoče predelati vseh motorjev do določenega termina. Nova uredba bo vsebovala med drugimi tudi določbo, da so dolžnosti predelave motorjev oproščeni lastniki vseh stabilnih motorjev, pri katerih je predelava iz tehničnih razlogov ali zaradi načina poslovanja v podjetju nemogoča ali znatno otežkočena.

o V župno cerkev v Arličah pri Brežicah so vlomili neznan lopov ter odnesli monstranco, dva ciborija ter dva mašna keliha. Škoda znaša okoli 12.000 din.

o Močnejši vrelec nafte so našli v okolici Sodišincev v Slovenski krajini.

o Izvoz vina iz Slovenije v mesecu juliju letos znaša 330.245 litrov štajerskih vin za Nemčijo. Ves izvoz v prvih sedmih mesecih pa znaša 1.042.431 litrov, od česar je kupila Nemčija 997.373, Švedska 120, Protektorat 44.059 in Nizozemska 897 litrov.

o Kuriva primanjkuje v Vojvodini. Dolej so dobivali Vojvodinci drva za kurjavo iz Hrvatske. Ker pa je sedaj banska oblast izvoz drv v druge kraje prepovedala, je preskrba donavske banovine z drvimi jako otežkočena ter se je stalni odbor gospodarskih organizacij donavske banovine obrnil na vlado, da se gornja prepoved prekliče.

n Svečani banket je priredil finančni minister na čast nemški gospodarski delegaciji, ki se pogaja z našo glede regulacije dolgov v Dubrovniku.

17. nacionalni šahovski turnir v Celju

Celje, 21. avgusta
V včerajšnjem nadaljevanju prekinjenih partij sta Marek in Smigovec po 58. potezi znova prekinila v dobljeni poziciji za Smigoveca, ki ima dva stolpa in dva kmeta, dočim ima Marek samo dva stolpa.

Levo favorit Gorgje Berner, nasproti njemu prof. Grašer

Posebno pozornost je vzbudila partija Sorli—Subarić. Sorli je imel nekaj pozicijske prednosti, nadaljeval je silno precizno ter v 57. potezi odločil igro v svojo korist. S tem je Sorli dohitel na vodstvu Bernerja. — Šiška in Mešan sta znova prekinila, vendar ima Šiška dobljeno partijo.

Sinoči se je turnir nadaljeval z 10. kolom. Prva sta končala klubska tovariša Mešan in Pavlović, ki sta zaigrala Siciljanko, kmalu poziciji izenačila ter se zedinila za remis. — Subarić je v Collejevem sistemu že v otvoritvi nadigral Popovića ter mu na h7 ugrabil kmeta. Koj nato je žrtvoval skakača, nakar je nastal divji napad, v katerem je Subarić s kmetom matiral svojega nasprotnika. — V dunajski partiji je Žuk sprva igral proti Drašiću prav lepo ter pozicijo izenačil, kasneje je radi napake izgubil kmeta, vendar pa podvel napad. Toda Drašić je udaril s protinapadom ter naglo prisilil Žuka h kapitulaciji. — Šiška je proti prof. Grašerju že v srednji igri osvojil kmeta.

n Z materialom za nasipavanje obale naložen voz je s konjem vred zdrknil v morje blizu Sušaka. Pri tem sta konja utonila, voz pa se je razbil, tako da trpi lastnik 17.000 din škode.

n 107 letna starka Zofija Kis živi v Podgoracu pri Bjelovaru. Ker ve mnogo povedati iz svojega dolgega življenja, je jako priljubljena. Se sedaj je dovolj čvrsta, ima dober tek ter rada zvrne tu in tam silce žganja.

n Letošnja letina tobaka v Hercegovini je radi stalnega deževja jako zadovoljiva. Z dovoljenjem oblasti so posadili pridelovalci 250 milijonov sadik, pridelek pa cenijo na 920—1000 vagonov.

n Ministrstvo za trgovino in industrijo je podaljšalo rok ustavitve produkcije obutve in nekaterih drugih predmetov iz gumija za 5 dni, t. j. do 24. avgusta. Zastopniki industrije gumijastih izdelkov pa so intervenirali v ministristvu, da naj bi se izdelovanje zopet dovolilo.

n Nemška zasebna gimnazija se bo odprla v Beogradu z začetkom novega šolskega leta po odloku prosvetnega ministra dr. A. Korošca.

Nato je z dvojnimi kmetom prodril v nasprotnikov tabor ter sprejel matno mrežo. V 42. potezi je profesorju napovedal mat v treh potezah, nakar se je seveda Grašer takoj vdal. — V tem kotu je bilo najpomembnejše srečanje obeh favoritov, Sorlija in Bernerja. Sorli si je izbral kraljevo indijsko obrambo. Berner je že v središnji blokiral pozicijo ter dosegel znatno prednost. Igra se v glavnem razvija na damskem krilu. Ob prekinitvi je pozicija nejasna. — V Nimcovičevi obrambi je Jerman kot beli proti Majstoroviću kmalu zaprl središče ter podvel napad na prosti a liniji. V prekinjeni poziciji ima Jerman znatno prednost ter bo partijo verjetno dobil. — Mišura je tvegala proti Mlinarju drzen kraljevi gambit. V središnici je za napad pravilno žrtvoval figuro, a je slabo nadaljeval. Oba sta prišla v hudo časovno stisko. Mlinarju je prednost ostala ter ima po prekinitvi s tremi kmeli več dobljeno partija. — Smigovec in Gottlieb sta zaigrala damski gambit. Smigovec je podvel oster napad ter izgledno žrtvoval na f7 skakača. Z nepravilnim nadaljevanjem pa je dal črnemu priliko, da se je rešil bližnje katastrofe. Tu je Smigovec za napad žrtvoval še kvaliteto ter ob prekinitvi ohranil napad, ki mu daje nekaj izgledov, da utegne doseči remis. — V Retijeji otvoritvi je dosegel Marek proti Saviću znatno prednost, ki pa jo je zapravlil v časovni stiski. Ob prekinitvi ima sicer še nekaj prednosti, ki bi mu ob dobrem nadaljevanju utegnala prinesiti zmago.

120. Collejev sistem (8. kolo v Celju 17. avg. 1940)

Beli: prof. Grašer Črni: V. Gottlieb
1. d4, S16 2. S13, d5 3. e3, c6 4. Sbd2, L15 5. h3, Sbd7 6. g4, Lg6 7. e3, De7 8. De2, e5 9. dxe5, Sxe5 10. Sxe5, Dxe5 11. f4, De8 12. f5, Lxf5, 13. gxf5, Dxf5 14. Lg2, 0-0-0 15. Tf1, Dd7 16. Df3, Le5 17. h4, Kb8 18. Sb3, Lb6 19. Ld2, The8 20. 0-0-0, Te7 21. Sd4, Tde8 22. Tde1, Lxd4 23. exd4, Se4 24. Lf4+, Ka8 25. Lh3, Dd8 26. Te3, Da5 27. a3, f6 28. Tf1, b5 29. Lf5, g5 30. Ld6! in črni preda.

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

78 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Midva pa se rujeva in boriva uporno, a brez zmage. Katja je bila močnejša in mnogo težja ko jaz. Toda v okretosti sem jo prekašal. Slednjič sva se zvalila v zamet. Ostali so se tresli in krohotali, da je kar odmevalo. Naglo sem se pobral in bežim k sankam, za katere sem se tako uporno bojeval. Zajahal sem sanke in se odrinil. Toda ta hip je skočila nanje tudi Katja. Letiva ko vrab, veter nama hladi razbeljena lica.

— Katja, ali ti...?
— Kaj? — me začudeno vpraša.
— No, ali ne veš?
V obraz žari ko ogenj, oči ima nasmežane.
— Ne vem...

Nočem je povpraševati. Bojim se, da bi ne naletel na pravo. Doli sva. Za nama privozijo Lord, Bazil in Krisa, za njimi pa Aleksandra, Magda in Nadja.

Kasno zvečer se veseli vračamo domov. Smeh pa kar naprej zveni na vse strani. Krisa pristopi k meni ter mi otipa va boke.

— Kaj vendar hočeš? — ga vprašam.
— Poskušam, če imaš še cele boke...
Fant, s Katjo menda ni šala!

Tudi danes je bila bogata in svečana večerja. Slastno jemo. Vodke je, kolikor

bi je hotel. Po večerji prične zabava znova.

Krisa igra na balalajko in poje. Potem me prosi, naj zaigram valček. Krisa se smuka okoli deklet ter jih prosi za ples, toda nobena ne zna valčka. Krisa zapleše z Lordom. Smešno se pozibava, pači obraz ter zbuja salve smeha. Potlej pograbi v kotu metlo in pleše z njo. Soba pa se frese od smeha in dobre volje.

Nenadoma pa Matija vpraša Kriso:
— Fant, znaš morda »vihrico«?
Krisa se udari z dlanjo po čelu, češ da je že pozabil na ta ples. Potem pa pograbi balalajko ter veselo zaigra. Lord prosi za ples Aleksandro, dočim zaplešem jaz z Magdo. Nadja in Katja pa plešeta z brati.

Koj nato nam je Krisa zaigral »metelico«, beloruski ples. Tempo je postal vrazji, da se soba suče okoli mene. Barvasta krila frfotajo. Ta ples nas je razgrel in raziskril. Jedva utegnem slediti divjemu plesu. Tudi Lord in Krisa plešeta. Vse se vrti in suče ko vihar.

Pozno smo legli k počitku. Krisa in Lord sta ostala pri nas. Za njiju so postavili dve klopi in slamnjače. To noč sem spal sam, moje ljubice ni bilo. Verjetno se je zbala, da bi je kdo ne opazil.

Drugo jutro sta se Lord in Krisa takoj po zajutru odpravila na pot. Dovrličukovi so ju pregovarjali, naj ostaneta vsaj še danes kot gosta, toda fanta sta trdila, da morata priti še danes v mesto, kjer pripravljajo pot čez mejo.

Spremljal sem ju. Povedala sta mi precej novic. Jurlin je prenehal hoditi čez mejo. V zlatem obdobju je precej zaslužil, pa zdaj noče tvegati. Počakal bo na ugodnejše dni. Lord je zasedel njegovo mesto ter vodi krdelo. Pred prazniki se je vrnil Hrebik, ki je bil zaprt pri Sovjetih. Zbežal je. Bolan in ves sestradan se je jedva privlekel na poljsko stran. Angel je padel v roke poljskih straž ter sedi v ječi v Novogradku. Divjake vodi sedaj Sumec. Krdelo se je zmanjšalo, ostalo jih je še deset. Bratje Alinčukovi ne hodijo čez mejo. Očividno se nečesa bojijo. Petrik Filozof namerava poslati Julka Potrhlika v bolnišnico. Znabiti mu bodo ondi mogli pomagati. Fantje so naredili zbirko ter nabrali za Julka okoli štiri stotinarjev. Ko sta mi to povedala, sem stoji napisal Petriku listek, naj od mojih dvanajst sto dolarjev vzame za Julkovo zdravljenje sto dolarjev. Bolke Komet še vedno popiva kot prej. Mamut, Elegan in Felek Louda hodijo čez mejo v Lordovem krdelu. Z njimi je tudi Vanka Bolševik. Krisa mi je zaupal, da je Jurlin prenehal z delom zategadelj, ker sumi Vanko Bolševika, da se je predaleč spustil s Sonjo. Klada je s svojim ženskim krdelom v zlatem obdobju precej zaslužila ter zdaj počiva.

O Feli pa mi nista povedala niti besedice. Zato sem vprašal Lorda po njej.

— Pri Feli stanujejo zdaj neki njeni sorodniki iz Dobravke, — je dejal Lord. — Alfred je znova poslal k Feli snubače. Toda Fela jih je spet odklonila. Fela je sedaj silno bogato dekle. Samo v gotovini ima najmanj trideset tisoč dolarjev. Vsi se smukajo okoli nje, ona pa visoko viha nos. Prav gotovo čaka na kraljeviča! Pospremil sem fanta malone do Duškovega. Ko smo se poslavljali, me je Lord vprašal:

— Tako, ali si se privadil? Ali se ti kaj toži?

Krisa je odgovoril zame:
— Zakaj bi se mu le tožilo? Jest in piti ima, kolikor hoče. Dekleta pa so kot ovčice! Bogme, še mrlič bi oživel!

— Toda jaz nisem, — sem odgovoril z narejeno ravnodušnostjo. — Ni tako veselo kot se vama zdi. Sedim, ker moram!

— No, no, potrpi! — je dejal Lord. — Ostani v tem skrivališču. Na spomlad najdemo kaj drugega. V mestu ne moreš živeti... zaprli bi te. Alfred voha vsepovsod kakor pes. In čim bi kaj izvedel, bi šel na policijo.

Tovariša sta odšla proti Duškovu, dočim sem se jaz vrnil. Po odhodu Krisa in Lorda je zavladala splošna tišina.

Prazniki so minuli. Prišlo je Novo leto. Še vedno sem pri Dovrličukovih. Pomagam jim pri delu, toda čedalje bolj dolgačas mi je. Nekajkrat sem že vprašal Bazila, kdaj pojdemo spet čez mejo. Rekel mi je, da se ne mudi.

(Dalje.)

Ne čakajte zadnjega dne

Oddajte velike in male oglase za
sobotno številko **že danes** •

Mariborske vesti

LEP JUBILEJ GASILSKE ČETE POBREŽJE

Preteklo nedeljo je proslavila gasilska četa Pobrežje pri Mariboru 35 letnico obstoja, ko je bila ustanovljena kot peta četa na desnem bregu Drave. Ob tej slovesnosti so bile tekme med 1. in 2. vodom, katerih zmago je odnesel 2. vod, naraščaj pa je imel mokro vajo, ki je pokazala dobro izurjenost mladih gasilcev. Delovanje in razvoj čete vseh 35 let je nazorno orisal predsednik čete in župni starešina g. Klemenčič, za njim je govoril tudi pobreški župan g. Stržina. Ob tej priliki je bil tudi delni župni zlet, na katerem so bile zastopane razne okoliške čete in tudi Sokolsko društvo je bilo častno zastopano. Po tekmi se je razvila na vrtu blizu gasilskega doma domača veselica, pri kateri je sodelovalo pevsko društvo »Zarja«.

Mnogi naši trgovci delajo že nekaj lednov reklamo za tuja podjetja v svojih izložbah — reklamo zastoj! Ali je to v redu? Ali ne žalijo ti trgovci interes drugih, sličnih podjetij, ki ne nadlegujejo naše trgovce s takšnimi željami? Zakaj se ta podjetja ne poslužujejo časopisov ali reklamnih stebrov za svoje reklame? Seveda, to stane denar. Od trgovca zahtevamo okusno urejene izložbe in te odobri tudi reklamna komisija. In sedaj, pred pričetkom šole, se te izložbe kvarijo z listi, okus izložbe se občutno moti in to ravno sedaj, ko je tujski promet živahniji. Ali so ti trgovci preslabi, da bi odločno odklonili takšno neprimerno zahtevo? Ali je morda potrebno, da se ljudje, ki s takšno reklamo niso zadovoljni, na vsak način ogibajo teh trgovin? Bilo bi potrebno, da bi bili ti trgovci v tem oziru složni in da bi uporabili svoje izložbe samo v lastne svrhe.

M Bolničarji in bolničarke, ki so izvršili teoretični del bolničarskega tečaja pod vodstvom g. dr. Velkerja Hugona, se najradi praktičnih vaj zglasijo 24. t. m., ob 8. dopoldne v tukajšnji splošni bolnišnici, kjer bodo dobili nadaljnja navodila.

Borba za parcele. V zadnjem času opazujemo, posebno v mariborski okolici veliko zanimanje za stavbene in druge parcele. Sedaj prihajajo na dan oni, ki so denar hranili v nogavicah. Tudi stavbena sezona je kljub resnim časom v popolnem teku. V vsej mariborski okolici od Pohorja pa tja do severnih gričev rastejo stanovanjske hiše in vile iz tal, kakor gobe po dežju. Tudi to je gotovo znamenje časa!

Za poveljnika policijskih straž v Mariboru je bil na mesto predčasno upokojenega poveljnika Finžgarja z ministrskim dekretom imenovan in preveden v zbor policijske straže g. Anton Pukšič. Na njegovo mesto pa pride g. Emil Kos iz Ljubljane.

m Nezgoda kronika. V Selnici ob Dravi je padel z voza 53 letni šolski sluga Rudolf Spindler. Kolo mu je poškodovalo glavo. — V Smarlnem na Pohorju je neznanec napadel 32 letnega sodarskega pomočnika Simona Rebernaka iz Kočnega pri Zg. Polskavi ter ga z nožem zabodel v hrbet. — Na Tezmem je neka ženska z avtomobilom povozila 29 letnega zidarja Franca Fajferja in ga poškodovala po glavi. — S kolesa je padel v Koških 30 letni viničar Josip Pregl iz Jarenine ter se potolkel na glavi. V Sl. Ilju je padel s hleva 61 letni viničar Ivan Weisskopf ter dobil hude poškodbe na glavi. — Na koso je stopil in si razrezal levo nogo 20 letni sin posestnice Maks Mrakič iz Selnice ob Dravi. — Podobna nezgoda se je pripetila tudi 6 letnemu viničarjevemu sinu Francu Zelezniku od Sv. Marjete ob Pesnici, ki si je s koso razrezal desno nogo in desnico. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

m Ukradena učiteljica. Včeraj je neznanec v neki trgovini v Slovenski ulici ukradel učiteljico Marjeto Karba iz Ormoža ročno torbico, v kateri je bilo 420 din gotovine.

Sport

VIKTORIJA VODI V PLYVALNI LIGI

Ljubljanska Ilirija je izgubila vodstvo v plavalnem ligaškem prvenstvu, prehitela jo je Viktorija s Sušaka. Ilirija je izgubila povratno tekmo z Jugom v Dubrovniku v razmerju 58:51 točkam, tekma v waterpolu je dala rezultat 9:0 (4:0) za Jug. Viktorija pa je na Sušaku premagala splitski Jadran 63:46, dočim je bila waterpolo tekma pri stanju 1:0 za Viktorijo radi plohe prekinjena.

Po najboljšem povprečnem rezultatu vodi sedaj v ligi Viktorija pred Ilirijo. Jugom, Jadranom in ZPK.

Po sporazumu obeh klubov se je odigrala ponovno cela tekma v waterpolu. Zmagala je Viktorija s 5:1.

s ISSK Maribor bo odigral v nedeljo prijateljsko tekmo s SK Lendavo v Dolnji Lendavi.

s Trboveljski Amater je v prijateljski tekmi premagal Sparto iz Zagreba s 4:1.

s Velik teniški turnir pripravljajo v Palču pri Subotici. Poleg hrvatske in srbske teniške elite bo tekmovalo tudi 20 najboljših slovenskih igralcev. Obeta se tudi sodelovanje najboljših madžarskih zastopnikov, ki bodo nastopili, ako bosta tekmovala tudi Punčec in Mitić. Udeležba Zagrebčanov za enkrat še ni sigurna.

s SK Olimp v Celju bo priredil 1. sept. svoj klubski dan.

s V hrvatski ligi se bodo v nedeljo srečali Hašk—Concordia, Slavija(O)—Sašk, Split—Zelezničar (Z), Bačka—Hajduk.

s Spored srbske lige obsega v nedeljo tekme Jugoslavija—Jedinstvo, Bask—BSK, Slavija (S)—Gradjanski (S), Bata—Vojvodina, Žak—Jugoslavija (J).

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Dražbe, preklicji, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpslati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

SLUŽBO DOBI

KROJAŠKEGA POMOČNIKA ali pomočnico za male komade sprejemem takoj. Cankarjeva ul. 10. 16723-2

UPOKOJEN ŽELEZNIČAR ključavničar, se sprejme. Naslov v ogl. odd. »Večernika« 16720-2

IZURJENIM ŠIVILJAM moškega perila oddam delo na dom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16710-2

Sprejemem takoj ali s 1. 9. SLUŽKINJO od 20 do 30 let. Javiti se: Vrazova ul. 9, vrata 6. 16728-2

SNAŽNO POSTREŽNIČO sprejemem. Prešernova ul. 31. pritičje. 16727-2

SLUŽBO IŠČE

TRGOVSKA SOTRUDNICA iz trgovske obitelji, mlajša, z znanjem nemšč., večša vodenja trg. knjig ter dopisovanja. Želi mesta v kakršnikoli stroki in kjerkoli. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Marljiva«. 6464-3

VAJENCI-(KE)

BRIVSKEGA VAJENCA začetnika ali pa takšnega z nekaj učne dobe sprejemem. Oskrba v hiši. Rakič Branko, frizer. Muta. 16731-4

STANOVANJE ODDA

SOBO IN KUHINJO oddam 1. septembra. Vse pod enim ključem. Koseskega 22. 16726-5

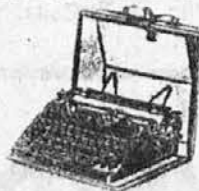
SOBO IN KUHINJO

sončno, oddam mirni stranki. Dravska 10, Benet. 16724-5

SOBO IN KUHINJO

dvoriščno poslopje, oddam stalnemu nameščencu s tričlansko družino. Taborska 7. 16717-5

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT Maribor, Vetrinjska ul. 30 Ljubljana, Prešernova ul. 4

SOBO ODDA

Lepa OPREMLJENA SOBA s posebnim vhomom se odda, Stritarjeva ul. 37. 16718-8

Lepa SONČNA SOBA se odda gospodu, Vošnjakova ul. 19-II, vr. 6. 16735-8

SOBO Z DVEMA POSTELJAMA

oddam ali sprejemem dva dijaka v popolno oskrbo, Kneza Koclja ul. 18-I, desno, vrata št. 5. 16729-8

SOBO IŠČE

Iščem s 15. avgustom OPREMLJENO SOBO v centru mesta. Naslov pustiti v oglasnem oddelku »Večernika«. 6152—9

POSEST

UGODNA PRILIKA! Dvodružinsko novo hišo pri kolodvoru za din 130.000 proda »Triglava«, realitetna pisar na Maribor, Aleksandrova 12 Tel. 25-34. 16733-11

ENODRUŽINSKA HIŠA

se takoj proda v Hrenovi ul. št. 6-a, Sludenci pri Mariboru 16734-11

OBRT - TRGOVINA

»KERAMIKA«

Hišni posestniki in najemniki, preglejte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

Kupujemo RABLJENE VREČE Kmetijska družba, Maribor, Meljska c. 12. 16577-13

FURNIR

vsakovrsten na zalogi po nizkih cenah pri SAMSA BORIS, tovarna furnirja, Litija. 16534-13

POHIŠTVO-OPREMA

Kupi se dobro ohranjen MIZNI ŠTEDILNIK Pobrežje, Zrkovska 33. 16719-17

LEPE SLIKE IN OKVIRE električno peč in klubsko garnituro proda skladiščnik Meljska 29. 16695-17

PRODAM

mesarski pult, tnalno ter razno pohištvo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16732-17

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo najceneje pri S. Ketiš-u, Stolna 1. 11406-18

VOZILA

Kupim dobro ohranjen SPORTRNI VOZIČEK Ponudbe z navedbo cene poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Otroški voziček«. 16721-22

OBVESTILA

TRGOVSKI INVENTAR za špecerijsko trgovino, lepo ohranjen se ugodno proda, eventualno tudi z zalogo vred. Vprašati: Kralja Petra trg 1, I. nadstr. 16730-26

IZGUBLJENO

Pri izhodu iz kolodvora SEM IZGUBIL LISTNICO z gotovino 1200 din in splavarsko legitimacijo pod imenom Ivan Verbohlen. Prosim poštenega najditelja, da proti dobri nagradi vrne na policiji najdene predmete. 16736-27

PREHRANA

STANOVANJE

z vso oskrbo v centru in z vestnim nadzorstvom iščem za 17-letnega dobrega dijaka. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16656-7

Sprejemem DVA GOSPODA na celo oskrbo. Krčevina 6, pri Treh ribnikih, Obisk od 12 do 1/23. uri. 16714-7

Iščem za DIJAKA TRETJEŠOLCA vso oskrbo in stanovanje pri strogi krščanski družini. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Št. 100«. 16725-7

Zlato in srebro,

briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Halo - Halo - Halo -

Preselili smo se!

Naznanjamo vsem cenj. odjemalcem, da smo knjigarno in papirnico Tiskovne zadruga preselili okoli vogala v

Cankarjevo ul. 1

(bivša pisarna advokata dr. Pichlerja)
Priporočamo se TISKOVNA ZADRUGA

Cankarjeva ul.

Aleksandrova cesta